

DABARTIES BILDESIUOS

Lietuvos ir Sovietų Rusijos Sutartis

Spalio 10 d. š. m. yra mūsų tautai istorinė diena. Tą dieną Lietuva ir Sovietų Rusija pasirašė sutartį dėl Vilniaus ir Vilniaus šalies grąžinimo ir dėl bendros pagalbos. Kaip tik sutartis buvo pasirašyta, tai Lenkijos atstovybė įteikė Lietuvos vyriausybei protestą dėl Vilniaus prijungimo prie Lietuvos. Anglijos vyriausybė taip pat pasiuntė Lietuvos vyriausybei notą, kad ji nepripažįstanti Vilniaus krašto arba ja dalies prijungimo prie Lietuvos. Lenkų protestas ir Anglijos nepripažinimas neturi jokios juridinės teisės. Bet keista, kad Anglija neprotestuoja prieš Rusiją dėl Lenkijos padalinimo ir nusavinimo? Anglija su Rusija pasirašė prekybos sutartį. Tas parodo, kad du dvi valstybės yra geruose santykiuose.

Lietuvos ir sovietų Rusijos sutartyje sakoma, kad Lietuva atgaunanti Vilnių ir Vilniaus krašto sritį, tai tik trečdali Vilniaus krašto, kurį buvo pripažinus Rusija 1920 m. sutartimi.

Vėliau iš Maskvos gauta žinių, kad Lietuva be Vilniaus miesto atgauna Gardiną ir Lydą ir platoką Vilniaus koridoriaus ruožą. Šiame ruože esą apie 600,000 gyventojų, kurių trečdalis esą lietuviai.

Visą tai būtų labai gerai, jeigu Lietuvai nereikėtų nieko arba mažai duoti sovietų Rusijai. Bet dabar sovietai iš Lietuvos išgavo teisę pastatyti Lietuvos strateginiuose punktuose raudonosios armijos tarp 20,000 iki 40,000 kareivių; statyti aerodromus karo orlaiviams, tvirtoves ir tt.

Kol kas negalima tikrai pasakyti kaip visa tai bus vykdoma ir kokios iš to bus pasekos, nes dar daug sutarties papildomų protokolų turės pasirašyti, kuriais smulkmeniškai bus nusakyta ką sovietų Rusija darys ir kaip tvarkysis Baltijos valstybėse.

Lietuviai, kaip latviai ir estai sovietų Rusijos raudonosios armijos įsileidimą į savo valstybes vieni vienaip, kiti kitaip aiškina, bet štai ką sako Boston Evening Transcript apie svetimos kariuomenės įsileidimą į savo valstybę: — "Jokia šalis nėra nepriklausoma, kuri yra priversta užleisti strateginius punktus savo žemėje kitai valstybei ir įsileisti užsienio kariuomenę į savo žemę". Tai labai reikšmingas pasakymas.

Katalikas, kurs neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.
Vyskupas Ketteleris

Lenkai Protestuoja Vilniaus Prijungimą

Lenkijos atstovybė pasiuntė protestą Lietuvos vyriausybei dėl Vilniaus ir Vilniaus krašto atgavimo. Lenkijos atstovybė turi būti nežino, kad Vilnius ir Vilniaus kraštas Suvalkų sutartimi Lietuvos ir Lenkijos priklausio Lietuvai, ir kad lenkai tik smurtu, tą sutartį sulaužę, Vilnių ir Vilniaus kraštą užgrobė 1920 m. Lietuva niekad Vilniaus ir Vilniaus krašto neišsižadėjo. Taigi Lietuva, atgaudama Vilnių, nesulaužė jokios sutarties, o tik atsiėmė savo žemę, kuri jai teisėtai priklauso, ir tai dar ne visą.

Nuskandino Tris Keleivinius Laivus

Londonas, Anglija, spalio 16 — Pereitos savaitės pabaigoje nuskandino tris laivus: du Prancūzijos ir vieną Anglijos. Spėjama, kad laivus nuskandino nacių povandeniniai laivai. Dar nėra tikrų žinių kiek žmonių nuskendo su Prancūzijos pasažieriniu laivu "Bretagne". Didžiausia katastrofa buvo tai, kada nuskandino Anglijos karinį laivą, su kuriuo nuskendo virš 800 žmonių. Laivas buvo \$10,000,000 vertės.

Sakoma, kad nuo pat karo pradžios jau nuskandinta apie 800 laivų, bet daugumoje nrekiniai.

Kardinolas Mundelein Paliko Visą Savo Turtą Bažnyčiai

Chicago, Ill., spalio 16 d. — A. a. Kardinolas Mundelein, kuris mirė spalio 2 d. š. m., paliko labai mažą turtą, viso apie \$35,000. Prieš mirtį a. a. Kardinolas padarė testamentą, kuris šiomis dienomis įduotas teismui. Testamentas trumpas, kuriame yra parašyta šie žodžiai:

nio kariuomenę į savo žemę". Tai labai reikšmingas pasakymas.

Sovietų Rusija galėjo negrąžinti Vilniaus. Bet tuomet ji būtų sulaužusi sutartį su Lietuva, kuria pripažino Vilnių Lietuvai ir laikė lenkus neteisėtais Vilniaus krašto valdovais. Taigi rusai nenorėjo sulaužti lenkų rolę. Sovietai išlaikė sutartį. Lietuvos užsienio reikalų ministras p. Urbšys Lietuvos seimo posėdyje pareiškė, kad Stalinas parodė daug simpatijų Lietuvai. Na, ir yra už ką, nes suteiktos koncesijos sovietams Lietuvoje yra didelis daiktas. Bet dabar nėra pagrindo įtarinėti sovietus, turinčius kokius nors kitokius siekius, negu sutartyje numatytus. Laikas yra geriausias įrodymas.

Konferencija Suomų - Sovietų Derybų Klausimu

Stokholmas, spalio 16 — Švedijos karalius Gustavas šaukia konferenciją, spalio 18 d., svarstyti suomių - sovietų derybų klausimą. Konferencijon kviečia Danijos ir Norvegijos karalius ir Suomijos prezidentą.

Kaunas — Iš Liepojos uosto per Mažeikius atvežta apie 12,000 tonų cemento ir daug geležies iš Švedijos. — Šiuo metu Neskundu iš Klaipėdos į Kauną atgabenama baidokais labai daug įvairių prekių. 10 baidokų atgabenos geležies dirbinių, rūdos, cino, bituko - meksfalto smalos, druskos ir kt. prekių.

"Atsižvelgiant į tą faktą, kad aš pradėdamas kuni- delein, kuris turėjau labai mažą asmeninį turtą, ir todėl visą ką aš susidariau, tai buvo iš priežasties mano kunigavimo ir vyskupavimo. Taigi mano pageidavimas arba noras yra, kad viską ką aš palieku, nejudinamą (real), asmeninį (personal) ir bendrą turtą būtų atiduotas Bažnyčiai, kurios tarnau aš buvau per daugiau kaip 40 metų".

Tame pačiame teste- mente a. a. Kardinolas Mundelein įsako tą jo turtą sunaudoti religiniam mokslui ir labdarystei.

Vakariniame Vokietijos Fronte Eina Smarkūs Mušiai

Karas vakariniame Vokietijos fronte padidėjo. Prancūzijos kariuomenė atidarė ugnį prieš nacių, kurie masiniai koncentruojasi vakariniame fronte. Vokiečių karo lakūnai iš orlaivių bombarduoja Anglijos karo laivus Škotijos pakraščiuose. Taigi karas eina ant sausžemio, vandenyne ir ore.

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. SVENTO JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

EINA NUO 1915 METŲ

TEL. South Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) SPALIŲ (October) 17 D., 1939 M., No. 79.

TEL. South Boston 2680

KAINA 5 CENTAI

Visos Lietuvos ginklų jėgos Lietuvos žemių sargyboje.

"Darbininkui" Telegrama Paštu

Washington, D. C., 1939 m. spalio 12 d. Lietuvos Pasiuntinybė, belaukdama oficialės žinios apie pasirašymą Maskvoje tarpysavės militarės pagalbos ir Vilniaus grąžinimo sutarčių, tuo tarpu į paklausimus gali tiek pranešti, kad išvadoje korektingu ir apdairių derybų susitarimuose numatoma:

1. Vilniaus miesto, Trakų, Švenčionių su apylinkėmis grąžinimas Lietuvai principu atrodo teigiamai išspręstas; smulkmenas netrukus patirsime kai gausime oficiali pranešimą.

2. Vilniaus srities sugrąžinimas turės nuolatinį pobūdį ir Vilniaus Krašto sudarys nebeatidomą teritorijos dalį Lietuvos suverenumui; kas dėl tarpysavės pagalbos (mūsų tarpysavės) sutarties, tai ji sudaroma dešimčiai ar penkiolikai metų su proga pratęsti ateityje.

3. Grynai apsaugos sumetimais įrengtinios sovietų iguloms stovyklos krašto pasieniuose, neišskiriant Vilniaus krašto; igulų kariuomenės bendras skaitlis atrodė labiau apribotas negu mūsų kaimynuose; stovyklavimo terminas matomai priklausys nuo tarptautinių įvykių.

4. Sovietų igulos patalpintos tam tikrose parubėžių vietose: ne pramonės centruose ir ne didmiesčiuose. Užtikrinta, kad kariškos igulos jokių būdu nesikiš į vidutinę krašto santvarką nei į policijos pareigas; tų igulų rajonai išnuomuojami ir, žinoma, pasilieka Lietuvos valdžios jurisdikcijai.

5. Lietuvos ir Sovietų Rusijos sutartyje yra svarbus posmas kokio nėra estų, latvių sutartyse; būtent konsultacijos priemonė galimos agresijos atkryvaizdoje.

6. Lietuva laikėsi ir dabar laikysis "gero kaimyno" taktikos savųjų kaimynų atžvilgiu; Lietuva dabar randasi tik dviejų didžiųjų kaimynų tar-

pe; abu tie kaimynai, vokiečiai ir rusai, yra užtikrinę Lietuvos neutralumą gerbti; Lietuva ir toliau laikysis didžiausio vidutinio vieningumo ir neabejoja galėsianti geru gyventi ir su naujuoju savo kaimynu Sovietų Rusija; Lietuvos pasiuntos prievolės bus sąžiningai pildomos ir Lietuva todėl turės teisės to pat reikauti iš kaimyno.

Amerikos lietuvių talka kaip pirmiau, taip ir dabar naujai pasikeitusiose apylostose yra ir bus broliškai įvertinama.

Lietuva "Reikalauja" Klaipėdos

Paryžius, Prancūzija, — Spalio 16 — Iš Rygos praneša, kad Lietuvos vyriausybė siųsianti savo delegaciją į Berlyną pradėti derybas dėl grąžinimo Klaipėdos Lietuvai.

Lietuva tas žinias užginčija. Tik Lietuvos kaimynų organizacijos ir spauda kelia klausimą, kad Lietuvos vyriausybė dabar turėtų susirūpinti Suvalkų krašto atgavimu, kuris Vokietijai ir Rusijai dalinantis Lenkiją, tas kraštas buvo prijungtas prie Vokietijos.

Taigi Lietuvos spaudos žinios ir sako, kad užsienis turi būti sumaišė Suvalkų kraštą su Klaipėda. Suprantama, kad jeigu kada nors tas (Klaipėdos) kraštas panorės grįžti prie Lietuvos, Lietuva jo nėra išsižadėjusi.

Jung. Valstybės Užtaria Suomiją

Washington, D. C., spalio 16 — Pereitos savaitės pabaigoje, kada sovietų Rusijos komisarai iššaukė Suomijos vyriausybę atsiųsti į Maskvą delegaciją deryboms, tai prez. Roosevelt kreipėsi į Maskvą, prašydamas, kad sovietų Rusijos vyriausybė nedarytų spaudimo į Suomiją, kad ir toliau su ja palaikytų draugingus santykius.

Lietuvos Seimas Užtvirtino Sutartį Su Sovietais

Kaunas, Lietuva, spalio 16 — Pereitą šeštadienį, spalio 14 d. buvo sušauktas Lietuvos seimas, kuriam buvo pavesta užtvirtinti Lietuvos ir Sovietų Rusijos pasirašytą sutartį dėl Vilniaus grąžinimo ir bendros pagalbos.

Lietuvos užsienio reikalų ministras, p. Juozas Urbšys plačiai išaiškino sutartį ir pareiškė, kad sovietų Rusija sutartimi užtikrina Lietuvai, kad ji nesikiš į vidutinius reikalus. Be to, p. Urbšys pareiškė, kad sovietų diktatorius Stalinas parodė didelę simpatiją jo kaimyninei tautai.

Lietuvos seimas Lietuvos ir Rusijos sutartį užtvirtino.

Komunistų Riaušės Lietuvoje

Pereitame "Darbininko" numerį rašėme, kad sutartimi su sovietais atgavome Vilnių, Kaune įvyko manifestacijos. Visur buvo iškeltos vėliavos. Lietuviai džiaugėsi atgavę savo sostinę Vilnių. Bet tą vėliavą reikalauja Klaipėdos. Džiaugsmą kiek nuslopino, kada sužinojo, kad tik dėl Klaipėdos, o sovietai trečdalis Vilniaus krašto pareiškė, kad jie esą priprijungiamas prie Lietuvos ir Vokietijos sutartimi.

stė lietuvių džiaugsmą, tai komunistų riaušės prieš valstybinio kalėjimo. Daug areštuota. Visa tai įvyko spalio 11 d., 6 val. vakare.

Užsienio spauda praneša, kad spalio 13 d., Kaune vėl įvyko komunistų riaušės. Riaušės du Kauno policininkai sužeisti ir 20 asmenų areštuota.

Vadinasi, pasirašius su sovietais sutartį neramusis elementas drąsiai kelia galvą. Kas bus toliau, kada Lietuvoje stovės 20,000 ar daugiau raudonosios armijos kareivių? Tada komunistai dar bus drąsesni. Tik ar jie neapsivils? Sovietų Rusija yra pasižadėjusi nesikišti į vidutinius šalies reikalus, o Lietuva lengvai suvaldys triukšmaujančią ir riaušes keliantį elementą.

Rusija Patenkinta Lietuvos Ir Vokietijos Sutartimi

Kada spaudoje tilpo žinios, kad Lietuva reikalaujanti Klaipėdos iš Vokietijos, tai buvo žinių, kad sovietai verčia Lietuvai džiaugsmą kiek nuslopino, kada sužinojo, kad tik dėl Klaipėdos, o sovietai trečdalis Vilniaus krašto pareiškė, kad jie esą priprijungiamas prie Lietuvos ir Vokietijos sutartimi.

Sovietų Kariuomenė Į Lietuvą

Lietuva Jau Tvirtinasi Ties Rytine Prūsija?

Iš Paryžiaus praneša, kad Kauno žiniomis lietuviai jau pradėjo kasti tvirtoves ties Rytine Prūsija. Rusija duodanti kreditą tvirtovėms statyti. Sakoma, kad Raudonoji armija jau yra paruošusi siųsti 20,000 kareivių į Lietuvą, kuri būsianti pastatyta Kelmėje, Vilkaviškyje ir Kaišiadoryje. Iš Vokietijos praneša, kad Plungėje sovietai pastatysią ketvirtą savo kariuomenės garnizoną.

Kun. Konstantinas Strimaitis Aukojo Interlypos Fondui \$15.00

Pirmadienį, spalio 16 d. kun. K. Strimaitis, Albany lietuvių par. klebonas naujos "Darbininko" interlypos fondui prisiuntė \$15.00. Nuosirdžiai dėkojame gerb. klebonui už stambią auką.

Vajaus Komisija.

VAŽIUOKITE
LIETUVON
Per
DARBININKO
Laivakorčių

IVAIRIOS ŽINIOS

Turkija Nepasiduoda Sovietams

Bucharest, spalio 16 — Pranešama, kad Turkijos delegacija nutraukė derybas su sovietais Maskvoje. Nesusipratimai kilo, kada sovietai pareikalavė, kad Turkija nesipriešintų Besarabijos užėmimui. Bet Turkijos užsienio ministras pasipriešino sovietų siekiams ir pareiškė, kad jis esąs priešingas Rumunijos suskaldymui. Turkija atsisako nutraukti ryšius su Anglija ir Prancūzija.

Jung. Valstybės Kelyje į Karą

Detroit, Mich., spalio 16. — Vakar kun. Charles E. Coughlin smerkė prez. Roosevelt administraciją už traukimą Jung. Valstybių į Europos karą. Prez. Roosevelt savo kalboje ir akcijoje parodė, kad jis norėtų, kad Jung. Valstybės būtų svarbią rolę Europos politikoje. Kun. Coughlin sako, kad alijantai, o ne kas kitas, įstūmė Hitlerį į Stalino glėbį, ir dabar lai Anglija ir Prancūzija suranda būdus, kaip iš ten ištraukti, pirm negu Europos karas išsipuls.

Kun. Charles E. Coughlin ragina visus griežtai laikytis neutralumo, nesikišti į Europos reikalus. Bet Jung. Valstybių kapitalistai nori pasipirinti gauti iš Europos karo. Jie stovi už embargo nuėmimą.

Kaunas — Lietuvos V. D. universitetas iki šio pavasario semestro yra pripažinęs aukštojo mokslo laipsnius 3,144 asmenims, o šio pavasario semestre 238 asmenims, iš viso iki šiol 3,382 asmenims. Vieni teisių fakultetas pripažino 1,106 diplomus. 1939 metų pavasario semestre buvo 2,893 studentai, iš kurių tikrų studentų 2,576 ir laisvų klausytojų 317. Daugiausiai teisių ir medicinos fakultetuose.

Kaunas — Klaipėdiškių reikalams tvarkyti komisijos pranešimu, nežiūrint dabartinės padėties, paskutiniu metu sutvarkyta daug privačių asmenų Klaipėdoje pasilikusiu turto reikalų ir įmokėjimui ir trečiąją saskaitą nėra sustoję. Valstybinis turtas, likęs Klaipėdoje, būsiąs sutvarkytas atsiskaitymo keliu.

Veiklioje ir stiprioje jaunystėje yra įrašyta ilga ir laiminga senatvė.

Anglija Nepripažįstanti Vilniaus Lietuvai

Londonas, Anglija, spalio 16 — Anglijos vyriausybė pranešė Lietuvos vyriausybei, kad ji nepripažįstanti Vilniaus krašto arba jo dalies prijungimo prie Lietuvos. Vilnius ir Vilniaus kraštas, anot Anglijos vyriausybės, esąs Lenkijai priklausanti teritorija.

Jeigu Anglija taip galvoja, tai ji klysta. Vilnius ir Vilniaus kraštas etnografiniu, istoriniu ir juridiniu atžvilgiu priklauso Lietuvai. Sovietų Sąjunga (Rusija), užėmus Vilniaus kraštą, neturėjo teisės tą kraštą savintis ir nesisavinoti. Kada Lietuva pareikalavo grąžinti, tai ji sutiko ir grąžino Lietuvai. Vadinasi, prisilaikė sutarties liepos 12 d., 1920 m. Kokią teisę turi lenkai prie Vilniaus ir Vilniaus krašto teatsako lenkai ir Anglijos vyriausybė? Mes žinome, kad jie neturi jokios teisės. Lenkai pasirašė sutartį su Lietuva spalio 7 d., 1920 m. sutikdami, kad Vilnius ir Vilniaus kraštas priklauso Lietuvai. Taigi lenkai turi sarmatytis dabar kelti balsą prieš Lietuvą, kada Lietuva tiek daug gero yra jiems padariusi ir daro.

Jung. Valstybių Laivas Išgelbėjo 36 Žmones

New York, spalio 16 — Amerikos laivas per radio pranešė spalio 13 d., kad jis išgelbėjo 36 žmones Britų skėstančio laivo "Heronspool", kada jis plaukė gelbėti Prancūzijos tankerio "W. Emile Miquet". Britų laivas "Heronspool" nuskandintas Airijos pakraščiuose. Prancūzijos tankeris buvo liempnose, kada jį pasiekė Amerikos laivas "President Harding".

Latvija Uždraudė Pirkti Arba Parduoti Auksą

Ryga, Latvija, spalio 16. — Latvijos vyriausybė išleido dekretą, draudžianti pirkti arba parduoti auksą, platinumą ir brangenybes Latvijoje be specialaus valdžios leidimo. Šis įstatymas buvo išleistas, kada vokiečiai, kuriems įsakyta grįžti į savo šalį, pradėjo keisti Latvijos pinigus į įvairias brangenybes, kurias jie lengvai gali išsiųsti iš Latvijos. Taipgi uždraudė pirkti ir parduoti sidabrą daugiau kaip šimtą gramų.

Isigykite

PILIETYBĖS KATEKIZMĄ

Pamokantis Apie Amerikos Piliečio Teises ir Priedermes

Jei ruošiesi gauti Pilietybės Popierius, tai ši knygelė daug jums padės, nes joje randasi daug klausimų ir Atsakymų angli ir lietuvių kalbomis.

Kaina Tik 25c.

Siųskite užsakymus:

"DARBININKAS"

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Sovietų - Suomų Derybos Pertrauktos

Moskva, Rusija, spalio 16 — Suomijos politinė ir ekonominė delegacija Maskvai grįžo į Helsingfors pasitarti su savo vyriausybe. Sovietų komisari sako, kad Suomijos delegacija principu priėmusi sovietų reikalavimus, tik priešinosi sudarymui militarės sutarties. Sovietai reikalauja, kad suomiai leistų pastatyti kariuomenę ir tvirtoves ant trijų salų Suomijos įlankoje.

Suomiai principu sutinka leisti sovietams sustiprinti apsaugą salose, bet priešinosi reikalavimui leisti sovietų kariuomenę į Suomiją.

Užsienio žinios skelbia, kad Suomijos su sovietais derybos nutrūko, ir suomų delegacija nebegrįš į Maskvą. Bet sovietai tas žinias užginčija, ir sako, kad principu jau esą susitarę, tik liko susitarti dėl militarės bendros pagalbos. Sovietai net esą pasiūsi daryti nusileidimus bendros pagalbos klausime. Sakoma, kad sovietai sutiksia, jeigu tik suomiai pasižadėsia ginti sovietų Rusiją, jeigu ją užpultų kita valstybė, o sovietai pasižadėsia ginti Suomiją, jeigu kas ją užpultų.

Taigi iš viso išrodo, kad Suomija su sovietų Rusija susitars.

Kaunas — Ligšiolinis Italijos atstovas Lietuvai G. di Giura atsaukiamas iš Kauno ir į vieton skiriamas Augiolo Cassini. Ministras di Giura jau padarė atsisveikinimo vizitus. Jis išvyksta į naują pasikymo vietą.

650,000 Darbininkų Gaus Pakeltas Algas

Washington, D. C., spalio 16 — Valdžios viršininkų apskaičiavimu, šeši šimtai penkiosdešimt tūkstančių darbininkų, automačiai pasikeitus algų ir darbo valandų įstatymui spalio 24 d., gaus didesnes algas ir 1,100,000 darbininkų dirbs trumpesnes valandas ir gaus apmokėti už viršlaikį.

Pagal įstatymą, spalio 24 d. minimum mokesnis darbininkams turi būti 30 centų į valandą ir maksimum 42 valandų darbo savaitę tose įstaigose, kurių produktai parduodami įvairiose valstybėse.

Tikimasi, kad tuo pačiu laiku bus pakeltos algos tekstilės darbininkams.

Kaunas — Vyriausybė pritarė trečiojo cukraus fabriko statymui. Jis bus statomas prie Panevėžio. Paruošiamieji darbai jau atlikti. Cukraus suvartojimas Lietuvoje paskutiniiais metais paauugo 15—20 nuosimniais.

CIO Seimas Pasmerkė NLRB

San Francisco, Cal., spalio 16 — Čia vyksta CIO seimas, kuris tarp kitko pareiškė nepasitenkinimą National Labor Relation Boardu.

Rusijos Šnipai Jung. Valstybių Armijoje

Washington, D. C. — Pereitą savaitę, spalio 11 d., Dies komitetas pakvietė liudyti apie komunistinę veiklą Jung. Valstybių generolą Krivitsky (Ginsbergą), kuris per 17 metų buvo sovietų karo žvalgybos viršininkas vakarinėje Europoje.

Gen. Walter G. Krivitsky pareiškė, kad Hitleris su Stalinu, jo įsitikinimu ir patyrimu, apsimaino militarėmis žiniomis po pasirašymo nepuolimo sutarties. Jis su sovietų Rusija oficialiai nutraukęs ryšius gruodžio mėn., 1937 m., kada jis nesutikęs Stalinui padėti "valyti" partiją. Tuo laiku Stalinas "likvidavęs" 35,000 komunistų partijos narių, raudonosios armijos viršininkų ir taip pat tarp 300,000 ir 400,000 kitų asmenų, o milijonus kitų pasinėti į koncentracijos stovyklas.

Gen. Krivitsky taip pat liudijo, kad tuo laiku Stalinas atšaukė iš Lenkijos, Vengrijos ir Vokietijos visus komunistų partijos vadus į Maskvą ir juos sušaudė, nežiūrint to fakto, kad atšauktieji nebuvo Rusijos piliečiai.

Jis pareiškė, kad tikroji komunistų partijos galva Jung. Valstybėse yra Stalinas, o ne Earl Browder, Amerikos komunistų generalis sekretorius, tačiau abu turi tuos pačius titulus skirtingose šalyse. Stalinas nebūtų galėjęs padaryti tokių skerdynių sovietų Rusijoje 1936-1937 m., kokias jis padarė, be kitų šalių komunistų moralės paramos, dėlto, kad labai daug buvo priešingų jam jo paties šalyje.

Sovietų OGPU (Rusijos slaptoji policija) šnipinėja ne tik užsienio valdžiose ir sovietų diplomatijoje, pradedant nuo ambasadorių ir iki žemiausių viršininkų, bet jie uoliai seka ir piliečius kitose šalyse, kurie reikią nepasitenkinimus Maskvai.

OGPU agentai vagia ir žudo asmenis, kaikiuriuos net nerusus, užsienių šalyse, kurie tik pasireiškia priešingai Stalinizmui.

Krivitsky pasisakė, kad jis gimęs ir augęs turėdamas pavardę Ginsberg, bet kada įsirašęs į komunistų partiją, būtent, 1919 m., tai jis teisėtai pakeitęs pavardę ir pasivadinęs Krivitsky. Sovietų karo žvalgybos tarnyboje pradėjęs dirbti 1920 m. Jam buvo uždėtos pareigos paruošti dirvą revoliucijai Vokietijoje 1923 m.

Gen. Krivitsky aiškiai išrodė sovietų šnipų veiklą užsienių valstybėse. Komunistai Krivitsko faktų, kad ir norėtų negali užginčyti, nes per daug aiškūs. Bet jie ir nemėgina užginčyti, tikėdamiesi, kad plačiau visuomenės nepastebės, tai taip ir nepaliks didelės žymės.

Žinios Iš Lietuvos

Kaunas — Pirmomis karo dienomis išvykimas iš Lietuvos į Ameriką buvo susitrukdęs ir keliolika keleivių turėjo, nespėję į laivą įsėsti, vėl sugrįžti. Tačiau susisiekimas su Jung. Valstybėmis ir kitais užjūrio kraštais nenutrūko. Jis palaikomas Švedų Amerikos linijos ir vienos Olandų laivų linijos. Dabar vykstantieji arba išvykstantieji į Ameriką važiuoja per Rygą, Taliną, Helsinkį ir Stockholmą, Švediją, o iš čia į švedų uostą Gottenborgą, iš kur laivai plaukioja į Šiaurės Ameriką ir atgal. Jau karui prasidėjus šiais keliais iš Amerikos Jungtinių

Valst. atvyko į Lietuvą keliolika žmonių ir išvyko apie 50. Dėl draugimo premijų pakėlimo laivams, susisiekimas kiek pabrangė. — Rugsėjo 25, per Rygą atvežta 300 maišų pašto iš Amerikos Jungt. Valstybių ir Australijos, siųstų į Lietuvą. Taip pat gauti keli siuntiniai, išsiųsti lietuvių firmoms dar prieš karui prasidedant.

Kaunas — Iš Lietuvos į Vokietiją šiemet buvo eksportuota už 400,000 Lt. vyšnių. Už 300,000 Lt. eksportavo Pienocentras ir už 100,000 Lt. privatūs pirkliai.

Kaunas — Finansų ministerijai įvedus licencijas eksportui ir importui, bus vedama nuosekli užsienių prekybos politika. Numatoma šiuo laikui neleisti įvežti iš užsienių prabangos dalykų, kaip tai vaisių, konservų, vynų, likerų, brangiųjų automobilių, avalynių, liuksusinių galanterijos prekių, tai yra tokių dalykų, be kurių galima apsieiti ir kurias galima pasigaminti vietoje. Išvežti bus leidžiama tik tuomet, kuomet bus parduodama geromis kainomis ir lengvomis atsiskaitymo su užsieniais sąlygomis. Nebus leista išvežti tokias prekes, kurios reikalingos krašto saugumui, mitybai ir tt.

Kaunas — Finansų ministras pareiškė spaudai,

Lenkijos Kardinolas Gal Grįš į Lenkiją

Vatikano Miestas, spalio 16 — Šiomis dienomis Lenkijos Kardinolas Hlond gavo leidimą grįžti į Vokietijos užgrobtą Lenkiją. Sv. Sosto atstovas Berlyne veda derybas su Vokietijos valdžia, kad katalikai nebūtų persekiojami užimtoje Lenkijoje.

Užmušė 6, Sužeidė 71 Mokinį

War, W. Va., spalio 16 — Pereitą trečiadienį autobusu vežė vaikus į mokyklą. Bevažiuojant nulužė ratas ir autobusas nuriudėjo į 75 pėdų pakalnę. Toje katastrofoje užmušė 5 vaikus ir autobuso vairuotoją ir 71 vaiką sužeidė.

Kraštas, Kuriam Nusiakalčiai Priversti Turi Vesti

Tas kraštas yra Siamas. Mat, čia galvojama taip, kad nevedęs vyras greičiau gali padaryti įvairių nusikaltimų, negu vyras, sukūręs ir išlaikęs šeimą. Siamiečiai sako, kad nusikalsti linkstas vyras, kai tik apsisveda, dažnai pasitaiko, nes žmona ji nuo nusikaltimų sulaiko ir priverčia padoriu būdu užsidirbti sau ir šeimai duoną.

Siame yra tam tikros įstaigos, kurios tarpininkauja vedyboms. Merginos, kurios pačios negali susirasti sau vyrų ateina į tas įstaigas ir užsiregistruoja. Tos įstaigos turi surasti joms vyrus. Įstaigos netruksta užsiregistruosius ir vyrų, kurie nori, kad jiems būtų surastos žmonos. Be to, kaip jau minėjome, vedyboms kandidatams parenkami ir iš mėgstamųjų nusikalsti. Tikrai kaip bausmė žmonos jiems parenkamos senos, kurios geresnių vyrų jau nebegali besitikėti gauti. Todėl daugelis senmergių, gaudamos jaunus ir dažnai gražius vyrus, sutinka už jų tekėti, nors jie ir kokius nusikaltimus yra padarę. Tuo būdu siamiečiai iš kart nušauka du kiškus; senmergės gali ištekėti ir nusikalsti linkstą vyrą, sukūrę padoringą šeimą, dažnai yra pataisomi.

Moterys, žinoma, tokiais papročiais yra be galo patenkintos, nes visuomet gali tikėtis gauti sau vyrą. Todėl nurodoma, kad neištekėjusios moterų, Siame beveik nėra.

Girtuokliavimas, kūniškoji meilė, pavydas ir velnias — visi lygūs tarp savęs. Ką jie užvaldo, to protą prazudo.

ŠVENTAS RAŠTAS — NAUJAS TESTAMENTAS ir EVANGELIJOS

Ką tik gavome iš Lietuvos šiais metais atspausdintą "Naujasius Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Testamentas" ir Evangelijos. Vertė Juozapas Skvireckas, Kauno Arkivyskupas Metropolitais. Knyga 416 pusl. Kaina tik \$1.00.

"DARBININKAS"

366 Broadway, So. Boston, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 8, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		PRENUMERATOS KAINA:	
Domestic yearly	\$4.00	Amerikojų metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway, South Boston, Mass.
Telephone SOUTH Boston 2680.

Marianapolio Iškilmės

Marianapolio Kolegijoj, Thompsons, įvyksta svarbi iškilmė: spalio 19 šventinama nauja didelė nuosavybė, kurią ši rudenį Tėvai Marjonai įsigijo. Yra tai didelis plotas žemės (90 akrių) su ruimingais, puikiai įrengtais trobesiais, kuriuos bus perkelta aukštesnioji mokykla — High School. Kol kas ten apsigyveno vyresnieji studentai — kolegistai ir aukštesniųjų kursų High School mokiniai. Ta nuosavybė vadinasi Gladings estate, gi dabar bus pavadinta Ramanauskas Hall, atminčiai didelio Kolegijos geradarijo p. Jono Ramanausko, ilgamečio Brocktono gyventojų. Turėjęs laimės ir sumanumo įsigyti stambesnio turto, p. Ramanauskas pasitraukė iš aktyvaus gyvenimo (jis kadaise buvo teismo perkalbėtojas) ir sumanė savo santaupas paskirti pačiam kilniausiam tikslui — švietimui lietuvių katalikų jaunimo.

Marianapolio Kolegijos nuosavybė buvo nupirktą 10 metų atgal D. Gerb. Provincijolo, kun. Dr. Navicko ir buvusio Provincijolo, kun. J. J. Jakaičio rūpesniu ir pastangomis. Reikėjo stambios sumos pinigų tai nuosavybei nupirkti. Tačiau Naujosios Anglijos lietuvių katalikai gerai suprato savosios kolegijos reikalą. Tėvų Marjonų paskatinti, jie gausiai atsiliepė ne žodžiais, bet aukomis, ir puošni nuosavybė greitai laiku be skolos buvo nupirktą. Buvo manyta, kad reikės ilgokai palūkėti, kol Kolegija tenai įsikurs. Bet darbų vienuolių energija greit pastūmėjo remontą pirmyn, ir sekamais metais Kolegija čia persikėlė. Visokių kilvinių, sunkenybių ir trukdymų buvo nemaža, bet Dievo padedami, uolūs vienuoliai — pasišventėliai nenuleido rankų. Kolegija vis tobulėja ir didėja, taip kad pritrūko patalpų studentams gyventi. Taigi naujas perkinytas trūkumą kaip tik atitaiso. Dabar bus pakankamai erdvių patalpų studentams apsigyventi, o senoji dormitorija bus paversta sale, kur žiemos metu bus įkurta prietaisų visokiems sportams, kurių pirmiau jautėsi didelis trūkumas. Tad Marianapolio Kolegija vis artėja prie reikiamojo šio šalies lygio ir laikui bėgant galės pasigirti visais patogumais. Suprantama, kad tie dalykai nemažai leis reikalingi, bet Naujosios Anglijos lietuvių gerai žino, kad neužtenka Kolegiją įsikurti, dar reikia ją ir palaikyti.

Stalinas Ir Hitleris

Hitleris, pirmiau paveržęs politinę vadovybę nuo Mussolinio, dabar jau atidavė Stalinui, kurs niekieno nekludomas, aneksuoją bei pasisavina visą Pabaltijį. Suomija dar sakosi ginsianti savo nepriklausomybę, bet tai tur būt tik grasinimo mostas — ką gali padaryti 4 milijonų nyktukas prieš 170 milijoninį milžiną? Suomija veikiausiai pasiduos, ir Stalinas, be jokio karo bus paveręs 5 valstybes, iš kurių vieną (Lenkiją, ar bent jos pusę) turi pilnoj savo valdžio, gi kitas keturias turi "globoje", bet ta globa mažai ką skiria nuo diktatūros. Laikydamas stiprias igulas ir turėdamas keletą bazių laivynui, Stalinas gali žaisti su Pabaltijo valstybėmis, kaip katinas su pele. Kuomet Hitleris ėmė Austriją ir Čekoslovakiją, Stalinas dykas nesėdėjo. Jis nuodugniai studijavo Hitlerio metodus ir, progai pasitaikius, pritaikė juos praktikon.

Hitleris tik dabar atsipeikėjo ir stebisi, kaip gudriai Stalinas sukišo jį į maišą ir padarė savo įrankiu. Hitleris manė išnaudosias Staliną, o čia išėjo atvirkščiai: Stalinas jį išnaudojo Lenkijoje, o dabar Pabaltijo krašte nė kasnelio jam nepalieka. Beveik vienu ypu atkrito jį nuo Juodųjų ir Baltijos jūrų. Hitleriui verčiau reikia Rumunijos aliejaus, bet Stalinas ten jo neleidžia. Hitleris laizėsi prie Rygos ar bent Liepojos, bet Stalinas jam nė šventojų neduoda įsikurti. Sovietai, pasiėmę "globon" Pabaltijo kraštą, stiprina savo pajėgas Baltijos jūroje ir planuoja pastatyti ištiesą tvirtovių liniją Vokietijos pasieny. Kam tos tvirtovės rusam reikalingos? Ne kam kitam, kaip būsimam su vokiečiais karui. Tuo būdu Stalinas padarė rusus panslavizmo čempionais, ir Rusijai, ne Lenkijai, teks vadovauti slavams būsimoj jų kovoj su teutonais.

Karui paramos Hitleris daugiausiai laukė iš Rusijos. Puldamas Lenkiją, jis numatė, kad Anglija ir Prancūzija bus stambiausi jo priešai. Prieš tą pavojų jis apsidraudė, sudarydamas su sovietais sutartį. Tačiau toji apdrauda išėjo vien Stalinui naudai. Hitleris liko visiškai apgautas. Be to, susidėdamas su bolševikais, jis dar nustojo Japonijos ir Italijos paramos.

Vienam Europos diktatoriui jau ankšta, bet kas sustabdys kitą?

Mūsų Šventoji

Prie jūros aukštaičiai, prie jūros žemaičiai, prie jūros visa Lietuva!

(Pamokslininko žodžiai Šventosios iškilmėse rugpjūčio 15 d., 1939 m.)

Rugpjūčio m. pradžioje įplaukė pirmasis olandų laivas Šventosios uostan ir pasikrovė ažuolų. Nuo tos dienos Šventosios uostas pradėjo savo istoriją.

Ta diena, atrodė, buvo tartum simbolinė: Olandų laivas paėmė Lietuvos ažuolų. Olandija maža Europos valstybė, bet didelė savo prekybos laivynu. Ji visada buvo stipri jūros valstybė, jos jūros laivai su savo valstybės vėliava, plaukioja visuose pasaulio vandenynuose, todėl ji turi ir didelių kolonijų tolimuose užjūriuose. Olandų vėliava buvo pirmą kartą matoma mūsų naujame lietuviškame uoste. Jos atsilankymas mūsų pasiryžimus turi sutvirtinti dėl geresnės ateities.

Ažuolas—lietuvių prekė, tai tartum tvirčiausias pasiryžimas, siakiant savo didelių uždavinių.

Kiekviena tauta ir valstybė turi savo pirmuosius uždavinius, kurių nuolatos siekia, kad juos greičiau įvykdžius. Šiuo metu mūsų Tėvynė turi vieną iš pirmųjų ir skubiųjų uždavinių — įkurti savą lietuvišką uostą.

Lietuva yra tvirtai pasiryžusi gyventi laisvu, nepriklausomu gyvenimu. Ji nori kvėpuoti laisvai visomis savo galimybėmis, ji visai nenori būti kieno nors varžoma ar kontroliuojama.

Lietuva netekus savo uosto Klaipėdos, skaudžiai turėjo pajusti. Ji pasidarė laikinai svetimųjų priklausoma.

Tačiau lietuviai nebeori visai kampsininkauti pas svetimus. Ji nori būti ir bus nepriklausoma visuomet. Š. m. rugpjūčio 15 d. Lietuvoje buvo Jūros diena. Šventosios uoste, buvo gražios iškilmės, kurios buvo transliuojamos visai Lietuvai nuo karo laivo "Prezidentas Smetona". Iškilmės pradėtos pamaldomis, po kurių sekė įvairios kalbos.

Jūrų skautai, yra bene seniausi lietuvių jūros mylėtojai ir propagandistai. Jie minėjo keliolika metų savo gyvavimo sukaktį. Jūrų skautai minimose iškilmėse iškėlė mūsų karo laivo "Prezidentas Smetona" kapitonui trimtą. Lietuvių Moterų Dr. ja tautiniam laivynui remti iškėlė vėliavą.

Iškilmės, žinoma, turi visuomet labiau paskatinti imtis realių darbų. Lankymas mūsų pajūrio turi vis labiau kelti lietuvių tautose susidomėjimą ir troškimą turėti savo uostą ir labiau vis žadinti jūros meilę. Užsienio Lietuviams Remti D. jos atstovas pareiškė, kad užsienio lietuviams savas uostas nemaziau rūpi ir jiems ne vistik, kieno žemėje, kieno vandenyse ir kieno uoste jie sustos, parvykdami aplankyti tėvų žemės.

Prieš keliolika metų, rašančiam šias eilutes, teko savo akimis ir pajūčiais patirti jūros erdves ir laisvę. Kuomet daugumas sausžemio kelių buvo uždaryta mūsų būrelis lietuvių ir kitokių tautybių karo paklydėlių, belaisvių ir tremtinių, ilgų jūrų kelių, virš 15,000 kilometrų, arantinomės, niekieno netrugdomi tėvynės link. Iš tikro buvome nustebinti, tartum nežinoję, kokia yra didelė, neužmatomos jūros laisvė, ir kokie platūs jos keliai, kuriais visumet galima susisiekti su tolimiausiu pasauliu.

Šiandien tatau jau visi suprato. Suprato šiandien tą didelį tautos uždavinį ir

Iš Mirties Į Gyvenimą

Pavasario saulutės spindulių šildomi keliavo šventoji Fuji (sk. Fudži) kalno linkme trys keleiviai: du seni ir trečia jauna vos tik 19 metų mergaitė — anukė.

Mergaitė manė, kad tai kelionė į šventąjį kalną, apie kurį jau nuo jaunų dienų buvo girdėjusi daug gražių ir įdomių pasakojimų. Šį kartą, išvydusi šį milžiną pirmą kart, stebėjosi su pagarba širdyje.

Atrodė jis taip, kaip buvo išsivaizdavusi girdint pasakojimus. Akį veriantis gražumas sklaidėsi nuo kalno viršūnės dar apgaubtos baltu sniegu. Žemai, visa pakalnė paskendus žaliame šypsojosi pavasariu. Mergaitės širdis, smarkiai plakdama, kilnojo krūtines, nes jaunuolis ir pavasaris, vieną ir tą patį reiškia.

Senutis — dėdė ir senelė — dėdienė, kelionės draugai buvo susimastę, todėl jaunuolė savo džiaugsmą slėpė savo krūtiniuose, kad nesudrumsčius judviejų rimtumu.

Kelias, kuriuo einame, neveda į šventąjį kalną, nebet pasuks ir ji praėjus netoli matomos lušnelės galvoje mergaitė ir nerimavo. Norėjo klausyti kieno nors, bet... senelių susimastymas buvo labai gilus ir ką tai slepiantis, paslaptis.

Jei jos jaunutė širdis galėtų pamatyti senukų vidaus norą: jų širdį diegė neapsakomas skausmas, kamavo baimė begalinė.

Senutis ir senelė buvo tikri, kad šis kelias, tai kelias į gyvų mirusiųjų karaliją.

Prieš kelias savaites ant mergaitės kūno pasirodė išbėrimo žymių. Tėvai, susirūpinę dukters sveikata, pakvietė gydytoją. Gydytojas, po ilgo ir akylaus apžiūrėjimo, konstatavo raupsų ligą.

Gydytojas su japonišku mandagumu, pasivedęs tėvą į šalį tarė: "Raupsai". Tėvas ko iš proto neišėjo. Vienturtė dukrelė raupsuota. Šeimos vardas pa-nevijo! Reikėjo kaip nors šeimos garbę išlaikyti. Kadangi gimdytojų skausmas buvo neapsakomai didelis, tai į raupsuotojų li-

tikrai atsidėjo jį svarsto. Užsienyje gyvenę lietuvių broliai netik svarsto, bet nori ir pridėti nors dalelę darbo ir dedasi į darbo talką.

Mūsų jūra ir mūsų uostas turi rūpėti kiekvienam lietuviui. Ūkininkui rūpi, kad jo sviestas, kiaušiniai, bekonai būtų brangiau parduoti. Lygiai rūpi visiems gyventojams, kad įvežamos prekės būtų pigesnės. Verslininkams rūpi, kad eitų prekyba užsienin kiek galima laisviau ir paprasčiau, o mūsų broliams, esantiems svetur, yra meiliau ir maloniau tiesiog ant tėvų žemės savo kojas iškelti.

Visi lietuvių, visi prie savo Jūros! Visi rūpinkimės įkūrimu savo didelio, tikrai lietuviško uosto, kurio niekas ir niekada daugiau iš mūsų nebeatims.

goninę nuvesti dukrelę apsiėmė dėdės. Padarę šeimos pasitarimą, nutarė dukteriai nieko nežinant perduoti ją į katalikų raupsuotojų ligoninę, tėvo Ivaštos vedamą, netoli Fuji kalno, Koyama'os kaime.

Ši tai didžiausi paslaptis, slepianti juodu iki ligoninės vartų.

Jaunuoliškoji širdis to nežinojo, todėl jos širdis džiaugėsi pavasario gražumu, paukščiųjų čulbėjimu, krantinčių vyšnių lapelių šlamėjimu. Džiaugėsi ir juodu savyje, šį džiaugsmą norėjo parodyti ir dėdukams, norėjo, kad ir juodu būtų taip linksmi ir juoktųsi kartu su ja, bet rimtumas viešpatavo juose.

Štai jau ir vartai. Senukas spaudžia skambučio migtuką. Tarpdury pasirodo šypsanti moteriška figūra, baltais it sniegas rūbais apsivilkus.

— Prašau į vidų. — Dėkui. Ponas Direktorius namuose?

— Taip. Prašau luktart, tuoj pakviesiu.

Moteriškė išnyksta tarpdury ir už valandėlės pasirodo juoda su veide spindinčiu gerumu figūra, tai tėvas — ligoninės direktorius.

— Atsiprašau. Didžiai Gerbiamausias Ponas Direktorius, ar negalėčiau pakalinti ir pavesti Tamstos globai šią mūsų anukę? Mergaitės galvoje prabėgo šimtas visokių minčių. O gal aš raupsuota? Užkimo gerklė, išdžiūvo lūpos, džiaugsmas žaibo greitu dingo toli toli už jūrų marių. Senukas, gavęs teigiamą atsakymą, atsigrėžęs į mergaitę:

"Dukrele, tavo laimė reikalauja, kad tu pasiliktum čia".

Pakeitus net kelis kartus veido spalvą per šias kelias minutes, mergaitė sušukus nesavo balsu, išgąsdino visus.

"Kaip tai, aš tarpe šių nelaimingųjų raupsuotojų turėsiu palaidoti žydinčią savo jaunystę?! Šičia manovo gyvieji kapai! O nelaimingasis mano gyvenimo siūle, nebegalėsiu daugiau sugrįžti žmonių džiaugsmo sūkurin! Šeimos laimė

manęs daugiau nebedžiugins niekad! Tė, kurie peržengia šių namų slenkstį, tiems laimės saulė jau nusileido amžinai". Tai galvojo ir blaškėsi šis jaunas sutvėrimas.

Gerasis tėvas, kas rytą praeidamas pro jaunuolės kambarį, gyveno neapsakomo skausmo valandas. Per tris savaites kiekvieną dieną jame visuomet stovėjo priešais klaustukas: "o jei šianakt iš desperacijos pasidarė sau galą kas tada?"

Pagaliau, užėjus ramesnės valandos, gerojo Direktorius pasišventimo dėka, sutiko išgirsti ką nors ir apie tikėjimą. Pirmieji pašnekėsiai jokios gilesnės vagos jos desperacijos pagautoje sieloje nepaliko. Direktorius rimtas krikščioniškųjų tiesų išdėstymas, ir paaiškinimas, kad pasaulio didžioji drama nėra tai bet kokio atsitiktinumo išdava, bet, kad visi įvykiai yra Apvaizdos planuojami, apibėrė jos sielą pirmaisiais džiaugsmo spinduliais. Ši tiesa, kuri pirmomis valandomis jokio įspūdžio nesukeldavo, dabar judino josios jaunuoliškus polinkius.

Liturgijos gražumas, kurį teko stebėti, slaugytojų neapsakoma kantrybė ir pasišventimas, ligonių ramus ir linksmas nusiteikimas kančiose, visa tai nejučiomis krito į jos pavargusią ir prislgutą sielą, nelyginant sėklos grūdą, vėliau suželdęs gilų ir pasiaukojusį tikėjimą.

Už mėnesio dviejų, išnyko pasirodžiusios pulsės ir jokios žymės nepaliko. Vėl gydytojas stropiai apžiūrėjo. Tos dėmės tai ne raupsai, o tik panašios ir raupsus. Net septyni gydytojai specialistai buvo pavesti, kad užsitikrins. Visi kaip vienas tą patį konstatavo: "Ji sveika".

Tėvas direktorius su neapsakomu džiaugsmu pranešė šią linksmą naujieną neokrikščionei, kuri pamilui Kristui, apsikrikštijo.

Bet kaip nustebo, išgirdęs jos nuomonę, kad jos troškimas visą gyvenimą pasilikti čia tarp gyvų mirusiųjų. Gal kiekvienas kitas raupsuotasis džiaugtųsi neapsakomu džiaugsmu toje dienoje, kada galėtų apieisti mirusiųjų miestelį; tą dieną jis jautųsi naujai atgimęs gyvenimui; bet ji tos laimės netroško, nes tikrąją, kurią tik pasiaukojusi širdis supranta, atradusi džiaugsmą, ir gyvenimas teikiąs kitą laimę jai buvo beprasmiš.

Direktorius nežinojo, kas daryti, bet pamatęs tarė: "Čia ligoninėje turime daugybės ligonių, tamsta kaippo sveika turėtumėte užimti vieną iš šių kambarių, kurie yra skirti šiems nelaimingiesiems, todėl aš būsiu verčiamas atstūmti dėl Tamstos vieną iš pasaulio išmestųjų.

Si Direktorius pastaba buvo aiški ir besąlyginė, todėl reikėjo nešdintis, bet išvykdama tarė: "sugrįšiu".

Iš tiesų po metų sugrįžo. "Priimkite mane", tarė rodydama slaugės patenrodotą diplomą, "aš noriu

Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro Nauja Valdyba

Rugsėjo 11 dieną New Yorke įvyko Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro suvažiavimas.

Suvažiavime išrinkta nauja valdyba iš šių Amerikos Lietuvių Vaizbos Butų narių:

Pirmininkas — Charles K. Pikelis, iš Pittsburgh, Pa.

Vice Pirmininkai — Dr. Aukštikalnis, iš Waterbury, Conn. ir F. Petrulis, iš N. Arlington, N. J.

Sekretorius — K. S. Karpius, iš Cleveland, Ohio. Įždininkas — A. S. Trečiokas, iš Newark, N. J.

Prisilaikydama suvažiavimo pareikštų minčių, pageidavimų ir tarimų Ekonominio Centro Valdyba imasi darbo savo brolių Lietuvių tarpe išieivijoje ir pradės užmegsti artimesnius ryšius su ekonominėmis organizacijomis Lietuvoje, kaip tik ten pradės dalykai nusistovėti dėl šiuo tarpu įsiisubavusio karo.

Kviečia ir ragina visose kolonijose kur tik randasi Lietuvių biznierių ir profesionalų skubiai sudaryti savo organizaciją ir apie savo susiorganizavimą tuojau pranešti Ek. Centro Valdybai. Reikalinga prisijusti visų į tą organizaciją susirašiusių narių ir vietos valdybos sąrašą.

Visi esanti Lietuvių Vaizbos Butai ir Profesionalų ir Biznierių Sąjungos praeitos tuoj išrinkti vieną savo narį ir įgalioti jį būti jų atstovu Ek. Centre.

ZODIS VISUOMENEI Lietuvių visuomenę kviečiame būti draugais savo biznierių ir profesionalų. Žinokit kad tik savas jums geriausias pagalbės jūsų bėdoje ar nelaimėje, todėl savas turi visada būti vertas jūsų paramos kada jūs atliekat savo biznio reikalus ar reikalingi profesionalio patarnavimo.

Visi išvien, broliai Lietuviai, imkime darbo organizuotis ekonominėje kryptyje.

Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras, Charles K. Pikelis, Pirm. 629 — 54th Street, Pittsburgh, Pa.

praleisti mano gyvenimo dienas šių vargšų, bet visuomet patenkintų ir linksmų raupsuotojų slaugyme".

Nuo tos dienos šioji drausulė gyvena laiminga raupsuotojų tarpe dėkodama Dievui, kad teikėsi išvesti iš pagoniškojo mirties pasaulio į skaitųjų gyvenimą, kurį tik vienas katalikų tikėjimas tegali suteikti.

Kl. Albinas Margevičius, misijon. - salez.

Žodynai - Dictionaries

ANGLISKAI - LIETUVISKAS ZODYNAS, A. Herlito, 399 puslapių, popieriniai apdarais — \$2.25, geras audeklo apdarais \$3.00. Dabartiniu laiku šis žodynas skaitomas geriausiai.

TARPTAUTINIŲ ŽODŽIŲ ZODYNAS, surengė K. Boruta — Pr. Čepėnas, A. Sirutytė — Čepėnienė. Jis turi 1064 puslapius. Popieriniai viršeliai kainuoja \$3.00; geras audeklo apdarais — \$3.75.

Lietuvos Kaime

Zolinė Vabalninke

Rugpjūčio šiltas, ramus rytas. Saulė, rodos, dar neaukštai — Zolinės šventadienio rytas. Vabalninkėnai, ypač ankščiau sukilę, ruošiasi: tepa ratus, žirgus gano geriausioj sodybos vietoj ar dobiuose. Mergaitės išsipašė — „jaunystės“ ar kitokių ne mažiau pragarsėjusių muičių ir baigia tvarkyti rūbus, plaukus ir gėlių puokštę. Vabalninke per Zolinę yra didžiausias kermošius — 40 valandų atilaidai ir dar didelė, didelė mūgė.

Į Vabalninką sueina keturi dideli vieškeliai ir vienas plentas. O kur mažesni, šalutiniai keliai! Ir taip nuo ankstauro ryto Zolinės šventadienį — traukia tomis arterijomis, pridurmai, vežimas prie vežimo, šauniai atrodančių, pakinkytų žirgų, o jų vežamose linekose, kalamaskose, brikeluose ar kareliuose — sėdi po trejetą, ar ketvertą žmonių. Kur važiuotų tik dviese retenybė. Ir tais penkiais dideliais keliais rieda vežimai pridurmai jau už dešimties kilometrų ir daugiau, dar neprivažiavus Vabalninko! — Ir kur jie visi besutils? — klausia kits kitą daugelis.

Bet į tą vasaros pabaigos šventę plaukia daug ir vis sutilpstą, kad ne miestelio daržuose, tai užmiestio pievoje ar ganykloje. Pėstieji lenkiasi tų didelių kelių. Svarbiausia dulkes. Vieškeliai, tai ne asfaltuoti plentai! Vargas, jei tą rytą tenka juo eiti ir dar negeram vėjeliumi dvelkiant. Niekas, žinoma, neištvers, bet pereik, sveikas, kad nori, priešingon kelio pusėn! — kada taip pridurmai vežimas prie vežimo rieda ir dar labai dažnai — šaunieji — lenkia kitus! Tenka radus liuosesnį praskieptą bėgti skersai kelio užsimerkus, savo rizika, nes čia ne gatvės skersgatvis, kur judėjimą diriguoja baltos policininko pirštinės.

Zolinės rytą važiuoja įsipustę jaunimas, važiuoja stambūs kaimo ūkininkai su žmonomis ir vaikais. Važiuoja kumeles pasikinkę ir šale vežimo kicena — bėga šmaikštūs kumeliukas. Maža to: — iš paskos vežimo dažnai pamatysi už apinasrio veda-mą pardavimų arklių. Dviratininkai pavieniui lenkia važiuotuosius, arba jų pasidriekia ištisos kirbinės.

Taip tatau, tais penkais, dideliais keliais slenka įvairūs susisiekimo vilks-tinės į tą garsų Vabalninką Zolinės kermošius... Mes miestely. Bažnyčios du bokštai baltuoja, net iš

Filo de patrujo.

lauko jos fasadas apvainikuotas. Bažnyčios vidui, nuo skliautų leidžiasi ilgi, ilgi žali vainikai. Altoriai taip pat tarp žaliūnų ir gėlių. Žmonių nuo ryto iki vakarui pilna; klausyklos apgultos.

Pamaldos ispūdingos: jas dar ypatingai nuteikia, gal visumet, pavyzdingas choras, kurs stovi reikiamoje aukštumoje jau gal visą šimtmečio ketvirtį t. y. — nuo pat kun. Kemėšio laikų, kuomet jis vikaravo Vabalninke ir įsteigė, ir dirigavo pirmam chorui. Bažnyčioje daug žmonių ir dar per kitas t. y. — visas tris atilaidų dienas.

Daugybė, didžioji dauguma vyksta į Zolinės — t. y. šv. Panelės atilaidus, bet dar labai daug, ypač iš toliau — vyksta tik į „kermošius“. Už tad dėl tos publikos, neretai įvairūs biznesieriai ruošia pasipelnimo pramogų... Atvyksta net cirks su savo trupėmis „artistų“ — klaunų, dresiruotų žvėrių ir tt. ir tt.

Dar rinkoje be paprastų lauktuvių dalykelių — stovi lineikos, kalamaskos, visokios pakinkimui plėškės, alui, — Vabalninkėnų daromam naminiam alui, — statinės, storos ažuolinės.

Žmonių, žmonių! Gatvės pilnos, šaligatviai pilni. Eina keli pažįstami, o įsimaišę minion — kits kitą laikosi, kad nepasimestų. Bet juk Vabalninke gar-

sus Zolinės arklių preki-metis!... Prieš keliolika metų Lietuvos Seimas yra išleides švenčių įstatymą. Ten tarp kitko buvo pažymėta, kad panaikinama bažnytinėmis šventėmis nuo seno įprasti arklių prekimečiai. Policija įstatymo vykinimą prižiūrėjo. Tačiau keletą metų praėjo ir nugalėtojų išėjo ne įstatymas, bet seni, seni ištisais dešimtmečiais, — jei ne šimtmečiais, — įsisenėję vietos papročiai. Ir vėl atilaidų dienomis jau vyksta didelė, niekeno netrukdoma mūgė.

Arklių mūgei paskiriama vieta už miesto, kur pakankamai yra erdvės. Čia privažiuojama įvairiausių pardavimų arklių ir jaunų kumeliukų privedama. Pirklių atvyksta ir iš Latvijos. Prie arklių mūgės nenuobodu. Stovi čia didelė vežimai su obuoliais, kriaušėmis; limonado ir panašių gėrimų bonkos ir tt. Nors ir kaip būtų čia įdomu — saulė rieda žemyn ir jau žmonės turi ruoštis namo. Ir už valandos — vėl dulka penki dideli keliai, kuriais rieda lengvi vežimai, pakinkyti šauniais žirgais. Kad ir ne daug, bet yra, šalia kelio keletas senų kaimo sodybų, kuriose gyvena žmonės ir pergyvena tą dieną. Jie tą dieną nedrįsta atidaryti langų nė durų; nuo dulkių jiems jau, ištikro, praverstų sleptuvės ar dukaukės.

Taip tai Vabalninkuose praeina Zolinės šventadienis. Vitaminių išmisiai ir faktai

Vitaminių išmisiai ir faktai

Jung. Valstybių žemdirbystės Departamento leidinys „Consumers' Guide“ perspėja Amerikos vartotojus prieš „vitaminų balyhoo“. Beveik prie kiekvieno kampo, per radio ir laikraščių apgarsinimuose prašoma pirkti vitaminų maistą — iš vitaminų pagamintą muilą, vitamino dantims valytojus ir kita. Yra faktas, kad mokslas neremia visas pretenzijas šito dvidešimto šimtmečio stebuklingo vitamino. Mokslininkai ką tik pradėjo patys apsipažinti su šitų vitaminų misterijomis.

Žmonės privalo atsiminti du dalykus, bandydami suprasti „vitaminų propagandą“.

Pirma, paprastas žmogus — jeigu jam gydytojas kaitap nepataria — galėjo gauti visus vitaminus, kokius tik reikalavo subalansuotus maisto iš atsargiai parinktų ir tinkamai pagamintų produktų.

Antra, mokslininkai dabar žino, kad asmenys, kuriems vitaminų koncentratų (concentrates) yra reikalingi yra kūdikiai, jauni vaikai, būsimos ir žindančios motinos ir ligo-

niai, sveikdami nuo kitų ligų. Jeigu tiki, kad tau vitaminai yra reikalingi specialėje formoje, nueik ir pasitark su savo gydytoju. Jis gal patarti koks valgis tau yra reikalingas su užtektinu pristatymu vitaminų. Jeigu jis negali, jis išrašys receptą ir galėsi gauti „koncentratų“ be jokio abejojimo dėl jų vertingumo.

Vitaminai yra aiškios chemikalioskos medžiagos, kiekvienas turi savo specialų užduotį žmogaus kūne.

Veikimai kaikiurių vitaminų yra gerai žinomi mokslininkams.

„Vitaminas A“, skatina augimą ir apsaugoja kūną nuo nekurių bakterijų užkrėtimų ir pagelbsti bendram sveikatos stovui. Jis randame kiaušiniuose, svieste, sūryje, šviežiame piene, grietinėje ir žuvų jėkū alieju. Lapuoti žalumynai, žalios ir geltonos daržovės aprūpina „pro-vitamin A“, kuris persimaino į vitaminą per maisto virškinimą viduriuose. Be vitamino „A“ žmogus turi prastus dantis, ir prastą kaulų sudėjimą, lengvai pasiduoda užkrečiamams, ir augimas sulaukystas.

„Vitaminas B“, yra reikalingas mūsų apetitui. Čieli kviečiai, rugiai, kornai, ryžiai, miežiai, avižos, žemrišutai ir „soy-beans“, žali žirniai, žalios pupos, pilni šito vitamino, kaip ir kiaušiena, vištos, jėkno-

Nacionalizmo Pabaisa

J. Mažeika.

Kodėl šiuo metu taip ne-jauku ir neramu pasidarė Europoje? Beabejonės todėl, kad išdidumo ir pelno dievas valdo senąjį pasaulį.

Kuomet tautų santykiuose viešpatuoja deorganizacija, klasta ir veidmainystė, tuomet pasitėkėjimas vieny kitais yra miręs ir tautos bei valstybės nieko nerasta bendram klausimui išrisimo taikiu būdu. Nacionalizmo vadai veikia atvirai. Jie ginkluoja tautą plėno ir propagandos ginklais, svaudo atvirais grasinimais kitoms tautos ir ruošiasi slaptai, nors dažnai pamini paniekintos taikos var-dą.

gimimas ir virinimas mėsos sunaikina per pusę vitamino B vertę.

„Vitaminas C“, reikalingas visiems kasdieniniame valgyje. Negavimas šito vitamino veda prie liuosų dantų, kūno sąnarių sustingimo, nupuolimo svorio ir nuolatinio nuovargio. Citriniai vaisiai ir jų sunkos, apelsinai, grapefruitas, citrinai, tangerinai — visi pilni vitamino „C“, kaip ir pomidorai, įvairių rūšių uogos, lapuočiai ir žalios daržovės, kopūstai, žirniai, spinakai, pupos, cibuliai, burokai, saldžios ir baltos bulvės ir pan. daržovės.

„Vitaminas D“, yra svarbus kūdikiams, jauniems vaikams, ir būsimoms motinoms. Geri dantys ir kaulai priguli nuo šito vitamino. Maistas turintis šitą vitaminą yra žuvies jėkno aliejus, vašilas ir skleidžia savo idėjas taikitoje ir savo pranašumu giliausi triniai. Kadangi paprasto vaiko maistas mažai šito vitamino turi, tad valgio žinovai rekomenduoja, kad pakol vaikas sulaukia 6 metų, jis turi gauti kasdien vieną arba du šaukštukus „cod liver oil“ arba jam panašaus, kad užtvirtinus gerus dantis ir kaulus.

Per saulės spindulius galima ir gauti „vitaminą D“. Žmogaus oda turi „pro-vitamin d“, kuris pavirsta į vitaminą „d“ tiesioginiu išstatymu — prieš saulę trumpam laikui kasdien.

Yra ir keli vitaminai. Paprastai, šeima, kurios kasdieninis maistas susideda iš šviežių, žalių daržovių, vaisių, mėsos, jėkno, inkstų ir panašių gyvulių vidurių, pieno, sviesto, sūrio, kiaušinių, čielų grūdinių produktų ir žirnių, neturi rūpintis apie vitaminus.

Specialius vitaminų „koncentratų“ reik vartoti tik kuomet gydytojas taip pataria, ir kur yra kūdikių ir jaunų vaikų šeimoje, kuriems „vitaminas D“ yra reikalingas.

Netik yra svarbu vartoti tinkamą maistą bet taipgi svarbu jį tinkamai pagaminti. Kaikurie vitaminai išstipsta vandenyje. Todėl patariama vartoti kuomažiausia vandens ir tada suvartoti ir tą skystimą srubose ir kitaip. Tai labai sveika žmogaus kūnui.

FLIS.

Spauda, radio, kaip koks aparatas dažnai varo jau iš anksto nustatytą programą, kuri kaip besielis automatas „sąžiningai“ atlieka savo uždavinį, mechaniškai auklėdama gyvus žmones. Bet dar neišmūšė dvylikta valanda. Vada! tartum instinkto verčiami dar nori laikrodžio rodyklę sulaukyti, kuri baigia artintis prie sprogdimo taško. Kurstomos tautos žaidžia nervais, bet dar šiek tiek prisibijoma atsakomybės, prieš galimą tautos ir valstybės katastrofą. Tačiau švediniai gaminami dideliais kiekiais ir tebeduodama, kaip stipriems suaugusiems, taip lygiai moterims ir vaikams. Išstos tautos, visuomenės maitinamos dvasios svaigalais ir neduodama joms tikro, sveiko maisto.

Tačiau apsvaiginta vieme valgyje. Negavimas šito vitamino veda prie liuosų dantų, kūno sąnarių sustingimo, nupuolimo svorio ir nuolatinio nuovargio. Citriniai vaisiai ir jų sunkos, apelsinai, grapefruitas, citrinai, tangerinai — visi pilni vitamino „C“, kaip ir pomidorai, įvairių rūšių uogos, lapuočiai ir žalios daržovės, kopūstai, žirniai, spinakai, pupos, cibuliai, burokai, saldžios ir baltos bulvės ir pan. daržovės.

Čia susikerta kartais net du priešingi poliai: nacionalizmas ir internacionalizmas — komunizmas. Piršitą vitaminą yra žuvies jėkno aliejus, vašilas ir skleidžia savo idėjas taikitoje ir savo pranašumu giliausi triniai. Kadangi paprasto vaiko maistas mažai šito vitamino turi, tad valgio žinovai rekomenduoja, kad pakol vaikas sulaukia 6 metų, jis turi gauti kasdien vieną arba du šaukštukus „cod liver oil“ arba jam panašaus, kad užtvirtinus gerus dantis ir kaulus.

Bet tos dvi Europoje gimusios ir išbujusios idėjos atnešė tuo tarpu nematytą dvasios vergiją, kuri sunkiai pakeliama tiems, kurie yra persiėmę laisvės meile, kurie tikrų žmoniškumą ir sielos laisvės stato virš visko aukščiau. Nacionalizmas ir komunizmas tokios laisvės nebesupranta ir apie ją kalbėti visai nebekalba.

Iš tikro Europa rimtai serga, serga jos dvasia, ir kas blogiausia, kad to ji nemato. Ji visai nieško būdų iš to dvasios skurdo išsivaduoti. Ji apsvaigo savo išdidumu, nes sukūrė mašiną, galybę ir pelną vietoje gyvų idealų.

Valstybės varas tokių vadų rankose yra labai pavojingas, nes pražudys artimą savo arba kitą tautą. Europos padangė liepsnoja, iš kurios stebisi Rytai, ir į kuriuos Europa tebežiūri su panieka. Bet jie Vakarams sako R. Tagorės žodžiais: „Bet argi šis turtų ir galybės godumas neturi ribų, už kurių mirties karalius? Argi Vakarų tautos šiam nacio-

KAIP PARAŠYTI PASKUTINĮ TESTAMENTĄ

Neseniai angliakasis mirė Pensylvanijoje. Mirdamas nepaliko jokio testamentą arba rašto, ir reikėjo vietiniai valdžiai pasikyti administratorių jo turtui. Neužilgo pasirodė tolima giminė, reikalaujama to turto, bet nuo draugų sužinota, kad miręs žmogus paliko šeimyną Europoje, žmoną ir keletą vaikų. Tie patys draugai pranešė našlei apie vyro mirtį, patardami jai kreiptis į savo šalies konsulą New Yorke, kuriam, po didelio darbo, pasisekė priimti likusius pinigų našlei. Miręs žmogus paliko keletą tūkstančių dolerių banke ir kiek nejudomo turto.

Gerai, kar kartais konsulams be didelio vargo pasiseka priimti mirusių tautiečių pinigų, bet daugumoje atsitikimų didesnė našlei, kuri taip reikalinga neturtingoms šeimynoms užsienyje, dingsta bylose todėl, kad mirusieji nepaliekia jokio testamentą, palikdami pinigų kam jie nori.

Pagamimas testamentą nėra sunkus daiktas. Jei asmuo, legalių metų, pilno proto, liuosos valios, gali padaryti paskutinį testamentą. Testamentas, kad būtų legalus, turi būti palikėjo parašytas ir pasirašytas, kurį du liudininkai (kaikuriuose valstybėse trys liudininkai) paliudija. Liudininkai neturi būti „Beneficiaries“ po testamentu, ir jie turi prie palikėjo vardus pasirašyti. Kaip ir palikėjas jų akivaizdoje turi pasirašyti. Žodiniai testamentai pavelti tik kaikiuriuose aplinkybėse, daugumos valstybių įstatymai juos pripažįsta jeigu palikėjas norus pareiškia prie dviejų nesavanaudiškų liudininkų, ir tuoj po tam tas yra užrašyta. Nejudinamą turtą negalima perduoti žodiniu testamentu.

Testamentą galima parašyti bet kurioje kalboje, jeigu tik aiškiai pareiškia norą palikėjas, bet šioje kalboje geriausia yra rašyti į anglišką kalbą. Galima parašyti kokioj formoj norima. Kuomet būna nesu-pratimų apie paskutinį testamentą tai yra dėl to, kad palikėjas ar tai per daug yra rašęs, pergreitai testamentą parašė, nevar-tojo aiškios kalbos, arba neprisilaikė paprastų įstatymo reikalavimų.

Čia paduodame pavyzdį, kaip lengva yra žmogui pavesti jo visą turtą jo žmonai, ir tas testamentas yra legalis Illinois valstybėje.

Last Will And Testament
September, 1939

I give all my property, both real and personal, to my wife, Sarah.

Juozas Martinas
(palikėjo parašas)

naliniame, materialistiniame karnavalo pokyly, nesunaudoja didesnės savo gyvenimo energijos dalios, kad sukurtų negyvus daiktus vietoj gyvų idealų.

Jonas Laurinas
(parašas) liudininkas
Marė Petkienė
(parašas) liudininkas.

Nėra reikalinga liudininkams žinoti testamentą turinį, bet turi žinoti tą faktą, kad tas dokumentas yra paskutinis testamentas.

Reikia pažymėti dieną kada testamentas yra išpildytas. Liudininkai turi paduoti savo adresus. Kaikuriuose valstybėse net baudžiamai jeigu nepaduoda adreso.

Testamentai yra dviejų rūšių. Vienas aprūpina greitą išdalinimą turto. Antras aprūpina vėlesnį išdalinimą dalies arba viso turto dėl patogesnių aplinkybių. Abiejuose testamentuose, išpildytojas testamentą ir globėjai turi būti išvardinti. Vienas asmuo, arba „trust“ kompanija, gali veikti kaip globėjas ir testamentą išpildytojas.

Testamentas paprastai išvardina vieną arba daugiaus asmenų, kurie turi išpildyti palikėjo testamentą. Šitą asmenį vadiname „testamentu“ išpildytoju. Kuomet testamentas neįvardina asmenų, tai „probate“ ar „surrogate“ teismai paskiria tokį asmenį, kuris žinomas kaip administratorius.

Žmogus gali pamainyti testamentą dviejais būdais, sunaikindamas pirmesnį ir parašydamas naują, arba gali pridėti tolesnių paragrafų prie testamentą, kuriuos paragrafus vadiname „codicils“, po kuriais palikėjas ir liudininkai turi pasirašyti.

Ivairių valstybių įstatymai mainosi kaslink paveldėtojų, ir sekančių giminių. Kelios valstybės pripažįsta „dower rights“, našlės gali reikalauti iki trečios dalies visų jėgų nuo vyro žemių kol jos gyvena. New Yorke valstybė išbaigė šitas „dower rights“ 1929 m., ir vyras ir žmona įgijo lygias paveldėjimo teises. Daugumas valstybių visų pirmiausia pripažįsta skolas.

Kuomet palikėjo turtas yra mažas gali lengvoji kalboje pabrėžti, kaip nori padalinti, jis privalo uždeėti parašą ir liudininkai turi pasirašyti po jo parašu. Tai užtektinai. Bet kuomet žmogus turi nejudinamo turto ir nori aprūpinti išdalinimą vėliau, tad geriausia yra kreiptis prie gero advokato.

Nežinia kodėl žmonės taip nenori pagaminti paskutinio testamentą. Visvien pagamintas testamentas nereiškia greitą apleidimą šio pasaulio. Jau pervėlu apie tai mastyti mirtingai ligai užpuolus.

FLIS.
„Gyvojo Rožančiaus Paslaptys“

Ką tik gavome iš Lietuvos Gyvojo Rožančiaus Paslaptį lapelius. Kiekviena tinkamai ir gražiai iliustruota — atvaizduota paveikslais. Kaina tik 25c.

Šeimininkų Dėmesiui

Jei nori būti gera šeimininkė-virėja, tai tuojau įsigyk labai naudingą knygą — „VALGIŲ GAMINIMAS ir NAMŲ PRIŽIŪRĖJIMAS“. Be to, šioje knygoje dar yra pridėtas kaip pasigaminti iš visokių vaisių vyną. Knyga turi 223 puslapius. Jos kaina tik \$1.00. Užsakymus su money orderiu siųskite:

„DARBININKAS“

366 West Broadway, South Boston, Mass.

Pavojų Akivaizdoje

(Kun. J. Balkūno kalbos dalis, spalio 8 d., 1939 m. pasakytą Hartford, Conn. paminėti Vilniaus Gedulos Dieną).

Šiomet Vilniaus užgrobtimo dieną minime ypatingose sąlygose. Europoje siaučia karas. Lenkijos jau nėra. Jinai nubraukta nuo žemėlapių kaip ir Austrija, Čekija, Albanija, Etiopija. Mūsų tautos širdis — Vilnius jau nebe lenkų rankose, bet rusų.

Uoliai sekame spaudą. Gaudome radio bangas. Daug tikrų ir netikrų žinių su atneša. Vienur kitur išgirstame linksniuojant Lietuvos ar lietuvių vardą. Ką rytojūs neša Lietuvai nežinome. Didžiosios valstybės žaidžia su mažomis kaip šachmatais. Jėga, ne teisė, viską dabar nusveria.

Prisipažinkime, kad šandien Lietuvos padėtis yra pavojingiausia jos nepriklausomybės gyvenime. Dvi didžiulės valstybės be skrupulų sprendžia jos buvimą sąlygas. Ką kalbėti apie pasipriešinimą ginklu? Negalima. Tik užpul-ta, jinai nesiduos troškinama, užgnaužiama ar pavergiamą.

Lietuva yra taikos ir kultūros idealų valstybė, bet karo pavojus atveju turėjo būti pasiruošusi ir visą laiką ruošėsi, ištikus karui, pasilikti nuošaliai ir saugoti visomis tautos jėgomis savo nepriklausomybę ir laisvę. Geriausia išeitis karo metu išlikti neutralia ir nė vienos kariaujančios valstybės naudai nepasireikšti.

Kaip savo pagrindą neutralumui Lietuva turi 1939 metais sausio mėn. 25 dieną paskelbtą "Neutralumo Įstatymą". Karas prasidėjo š. m. rugsėjo 1 d. ir tą pat dieną Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona atsisaukė į Tautą: "Jau eilė metų, Lietuvos sūnūs ir dukros, kaip visur buvo jaučiamas pavojus taikai. Toks nu-jautimas neliko svetimas ir mums lietuviams. Dėl to mūsų valdžia vengė tokių žygių, kurie galėtų įvelti mūsų kraštą karan,

ir, sekdamas kitų tautų pavyzdžiu, šiomet pasiskelbė neutrali, tariant, pasiskelbė nesikišanti į svetimųjų reikalus.

Ir štai bijotas pavojus jau atėjo: mūsų didieji kaimynai susidūrė karu. Mes betgi nenusiminėme, nes Vokietija ir Lenkija pareiškė mūsų vyriausybei kad gerbs Lietuvos neutralumą. Mums yra pagrindo tikėti, kad jų duotasis žodis bus tęsėtas. Tačiau ir mes esame rimtos pareigos surišti: privalome būti bešališki, neprivalome nukrypti nė į katra kariaujančią pusę. Tai didi mūsų pareiga. Kaip ji eiti ir ko laikytis, tai rodo mūsų neutralumo įstatymas ir tarptautinė teisė. Ją vadovaujasi vyriausybė, ją turi vadovautis ir visuomenė.

Mes Amerikos lietuvių užsienio politikos klausimais šiandien negalime būti dviejų nuomonių. Negali būti nė kelių užsienio politikų. Kelerioji samprotavimai šiuo metu būtų pats pavojingiausias dalykas. Drausmė yra reikalinga ne tik viduje, net ir užsienio politikos reikalais. Pergyname tokius laikus, kad turime pilnas pasitikėti vyriausybei ir jai padėti. Šis pasitikėjimas ir drausmė turi būti ir pas mus išeivijoje.

LIETUVOS NEUTRALUMAS

Lietuvos neutralumas pagrįstas gyvybiniais krašto interesais ir nuo jo nenukrypime. Mes gyvename ne vieną dieną: mūsų žvilgsnis turi siekti toli ir apimti visas galimas pasaulinės politikos komplikacijas, prasidėjusio karo perspektyvas. Visos tautos gali būti tik vienas noras — išsaugoti savo nepriklausomybę, apsaugoti kraštą nuo karo nelaimių ir sukaupti jėgas krašto apgynimui.

Lietuva pasirašė nepuolimo sutartį su Vokietija šių metų kovo 22 d. po Klaipėdos atplėšimo. Su SSSR sudaryta nepuolimo sutartis dar 1926 m., kuri atnaujino vėl 10 metų

1934 metais. Abi šalys Lietuvos neutralumą pradžioje respektuoti.

Neutralumas mažoms valstybėms karo laikais virsta tikrąja paskirtimi, jos moderniais laikais nekariauti. Per Didįjį Karą neutraliosios valstybės išsaugojo ne tik savo teritoriją ir materialinius bei dvasinius turtus, bet suvaidino ir tarptautinę rolę. Šelstančioje Europoje jos virto priebėgomis, kuriose telkėsi gydytoji ir kuriamoji dvasia. Net ir Lietuvos nepriklausomybės idėja buvo brandinama Skandinavijoje ir Šveicarijoje. Iš tų neutralių keliavo platesni kuriamieji pasiryžimai, idėjinė bei asmeninė pagalba besiformuojančiai nepriklausomai Lietuvos minčiai.

Dabar didesnis nei per Didįjį Karą valstybių skaičius yra pareiškęs savo neutralumą. Pabaltija, Skandinavijos, Pirėnų net Balkanų valstybės, Šveicarija, Belgija, Olandija yra pasiryžusios laikytis nuošaliai nuo audros sūkurių. Visos neutralios nori savo viduje stiprėti, kad galėtų būti naudingos ne tik sau, bet ir kitų šalių žmonėms, kaip taikos ir kultūros švyturiai.

Tačiau ir kažin kaip geriant visus pasižadėjimus bei patikėjimus savo neutralumą reikia būti pasiruošusiems ginti. Dėl to beveik visos neutralios valstybės mobilizavo savo karines jėgas. Visai suprantama, kad tokios priemonės ėmėsi ir Lietuvos krašto apsaugos vadovybė.

Dar prieš karą rugp. 15 d. š. m. Jurbarko teisingumo ministras dr. Tamošaitis yra pasakęs, "kad Lietuva materialiai ir moraliai ginkluojasi, kaip ir kitos šalys, bet tie ginklai nebus pavartoti nė prieš vieną kaimyną, tol kol kaimynas nepažeis Lietuvos teritorijos ir jos nepriklausomybės. Lietuva laikysis griežto neutralumo ir nė vienas netalkininkas kare prieš kitą kaimyną, bet savo žemės neužleis be žūt-būtinės kovos niekam".

Rugs. 8 d. š. m. kariuomenės vadas gen. St. Raštikis per radiją pareiškė: "Mes viešai ir oficialiai esame pasakę, kad būsiame neutralūs. Mūsų kariaujantieji kaimynai oficialiai yra pareiškę, kad jie mūsų neutralumą gerbs. Tačiau mūsų skelbiamas neutralumas pirmiausiai tur būti mūsų pačių saugojamas ir ginamas. Todėl visai suprantama, kodėl mūsų kariuomenės vadovybė griebiai karinių priemonių, sustiprindama kariuomenės būdrumą, pašaukdama į kariuomenę atsargoje buvusių karių dalį ir sustiprindama kai kur pasienio apsaugą".

LIETUVOS GINKLO JĖGOS

Tą pat dieną Karo Muziejaus sodely per vėlavos nuleidimo iškilmes Ministrų pirmininkas gen. Černius pasakė: "Gyvename didelio įtempimo laikus. Tarp mūsų didžiųjų kaimynų eina karas. Patrankų aidai girdimi ir mūsų tėvynėje. Mes, nes-

RUDENS VIESKELY

Tai buvo vasarą man gera — Tik vienas juokas visi vargai tie! Žaliuos žilvyčius vėjeliui šnarant Ėjau laimingas lyg su mergaite.

Suposi saulė auksu atasta, Tekėjo upės svajingos ramios. Ir negalvoju ką nors paklausti, Kas, o kas laukia manęs ir žemės?...

Baltos ramunės meilę žadėjo, Rausvos aguonos džugėsiu guodė... Bet neilgai... šiandieną, deja, Pajuodus žemė, dangus pajudės...

Išėjo vasara. Ir dienos Paliko tokios pilkos, neramios. Palikęs vieškelįje vienas Tave apverkiu, mirštanti žeme!... — Jonas Šiožinyš.

kišdami į savo kaimynų gincus, laikomės neutralumo ir visuomet esame pasiryžę tą neutralumą ginti. Tais sumetimais esame sustiprinę savo ginkluotąsias pajėgas. Šia proga siunčiame tiems mūsų gynėjams, kurie būdi prie mūsų valstybės sienų, geriausius sveikinius ir linkėjimus.

"Mūsų garbinga kariuomenė stropiai budi nepriklausomybės sargyboje. Mūsų visų pareiga ją remti; jai reikalui esant, padėti: kad ta parama būtų efektingesnė, mes turime patys būti stiprūs, vieningi ir ištvermingi. Nelaikas dabar visokiems gincams ir nesupratimams. Mes turime ieškoti to, kas mus jungia, o ne to, kas skiria.

"Tik prisiminkime tų, kurių palaikai šioje šventoje vietoje palaidoti, mintis ir norus. Juk jie kovdami norėjo, kad Lietuvoje visiems jos vaikams būtų gera ir jauku gyventi. Jų norų neturime apvilti. Galingas pasiryžimas visus sunkumus nugali".

Nėra reikalo aiškinti Lietuvos ir kitų mažų valstybių apsiginklavimo prasmę. Nėra pasaulyje tokios valstybės, kuri vien galėtų apsiginti nuo galingųjų susidaryti santarvių karo metu. Valstybės ginkluotos pajėgos turi tiktai būti suderintos su jos tarptautinių interesų dydžiu. Kai tokio suderinimo nėra, kiekvienai valstybei yra nesaugu, nežūrint to, ar ji būtų didelė ar maža. Kilus karui tokia valstybė sunkiai galėtų apsaugoti, kad ir savo neutralitetą.

Kiekviena maža valstybė sutelkia visas jėgas savo neutralumui ginti, kaip matome Belgijoje, Olandijoje, Šveicarijoje ir Lietuvoje. Didžiosios valstybės daugumos iš jų neutralitetą respektuoja, nes šiaip ar taip, o jų kad ir netokie galingi ginklai, tuojau nukryptų prieš pirmąjį užpuoliką. Nerespektuotas Belgijos neutralitetas Didžiojo karo metais visai kita kryptimi pasuko karo eigą; be to ir pačių belgų ginkluotą negalima buvo permažai įvertinti. Porcingai jie labai daug darė, ir santarvininkai anuo metu tai labai aukštai įvertino ne tik moraliniu atžvilgiu, bet ir grynai militariškai.

Šveicarija, kuri taip pat priklausė prie mažųjų valstybių, taip pat turi nemažą pasitikėjimą savo ginkluotoms pajėgoms. Jie visi yra kariai. Kiekvienas

gali turėti ginklų namie, vadinasi, tauta visuomet su ginklu rankoje. Siek tiek juk panašumo yra ir su Lietuvos Saulių Sąjunga, kuri sutelkia visus.

Krašto saugumo reikalai, pagaliau apima ne tik apsiginklavimą ir pasiruošimą prieš oro pavojus, bet daug plačiau. Apie moralinį ir kultūrinį tautos lygį nėra reikalo nė kalbėti; savaime suprantama, kad tie dalykai turi esminės reikšmės krašto saugumui, tautos pajėgumui ginti, jeigu to pareikalaus agresingas kaimynas.

Kiekvienam aišku, kad pavojų akivaizdoje tauta turi būti patvari, drausminga ir organizuota, nes tik tada visi sunkumai lengviau pakeliami.

Kaip ilgai truks naujasis karas, nežinia. Viena aišku, kad ir šis karas kareivis nepaprasto žmogaus jėgų įtempimo. Pirmieji karo vaizdai aiškiai rodo, koks svarbus vaidmuo ir paprasto, eilinio piliečio moderniam kare: reikia dvigubai dirbti, nuolat budėti, fronte ir užnugaryje vienodai jausti pavojų ir visais atvejais mokėti orientuotis ir rasti apsigynimo priemonių.

Valstybės Prezidentas A. Smetona savo pareiški-me tautai sako: "Lietuvos sūnūs ir dukros, tėvynė mylėti yra visa jai aukoti: darbą, lėšas ir prireikus, dargi savo gyvybę. Tik tokia meilė yra tikra ir par-garbos verta. Valdžia tiki, kad jūs esate pasiruošę tokioms aukoms, kada jos bus reikalingos. Tautos gyvybė reikia ne vien saugoti, bet ir ginti visomis doromis priemonėmis, kurių turime..."

"Niekomet nėra buvusi taip reikalinga tautos vienybė, kaip šiandien. Tad stiprinkime ją visur kiek įmanymai, teisybės ir teisingumo žiūrėdami. Ne dirbtinė, o nuoširdi vienybė, telkiama ant bendrųjų tautos ir valstybės reikalų, turi vadovauti mūsų darbams ir mūsų veiks-mams..."

"Tokiuo vienybės ženklą, teisingu vienybės vyk-dymu, nugalėsime visas negeroves, visus sunkumus. Tik sklandžiai, sekmingai ir tvarkingai dirbkime, tai būsiame neįveikiami..."

Tikėkime, pasaulio Kūrėjas, kurs yra ir taikos Kūrėjas, saugos mus ir mūsų Lietuvą, jei būsiame verti Jo apsaugos. Pasirūpinkime būti verti".

Apie Baisiuosius Ginklus

"Gyvosios Torpedos". Plaukiojantieji Aerodromai. Aviacija — Pavojingas Ginklas

Naujame šiandieniniame kare bus panaudotos, o gal jau ir naudojamos tobuliausios karo priemonės, kokios tik yra išrastos, O jų yra labai ir labai daug. Jau seniau spaudoje buvo rašyta, jog esą japonai sugalvoję "mirties torpedas", kurių dėka skandinami prieš laivai. Tai esą vieno žmogaus valdomas laivelis, apginkluotas pačia moderniausia kovos priemone naikinti laivus. Tokia "gyvoji torpeda" prieš laivams siaubas. Tačiau kai kas tokių torpedų buvimą neigia, nes esą jos vienas žmogus aptarnauti neįmanoma.

Italai yra išradę didesnes, vadinamas "mirties torpedas", kurių igulą sudaro 3—5 žmonės. Toks "vandens gyvūnas" gali išvystyti nepaprastą greitį (iki 150 km. į valandą), o tai yra labai svarbu, kad didieji laivai būtų nelauk-tai ir greitai užklupti dar visai nepasiruošę. Toks torpedinis laivas, "moskitu" vadinamas, išleidęs porą torpedų vėl staiga dingsta, palikęs priešui neįkainojamą nuostolių: Sakoma, jog tai praktiškiausia priemonė prieš laivams naikinti.

Kitos, labai svarbios pagelbinės jūrose kovos metu priemonės, tai aviabazės arba plaukiojantieji aerodromai, kurie gali sustalpinti nemažą hidroplanų skaičių. Be to, tokie "judomieji aerodromai" yra greitai. O tai patogumai kito vieton bei pačiam pajutus pavojų pasitraukti.

Jūroje, kaip ir žemyne, kova su aviacija yra svarbus veiksnys. Anglų jūrų laivynas be kitų karinio tipo laivų turi ir priešlėktuvinius kreiserius, kurie saugoja ir apgina kitus laivus nuo smarkių oro puolimų.

Tokie kreiseriai apginkluoti priešlėktuviniais pabūklais ir esti labai vi-tkrūs ir greitai.

Žemyno kariuomenės specialios paskirties ginklai taip pat turi ką nors nauja, kas galėtų priešui sudaryti pavojų. Amerikos žemyne randame nelygaus paviršiaus šarvus, kurie pritaikinti tankams daro juos neįveikiamus.

Kiekviena naujai išrasta karo metui žudoma priemonė išaukia naujų apsigynimo priemonių. Iš dabartinio karo, kuris vyksta mūsų pašonėje, patiria-

me, kad aviacija yra didelis ir pavojingas ginklas tiek prieš kariuomenę, tiek jos ramiems gyventojams. Dienos metu ramiems gyventojams su prieš aviacija kovoti neįmanoma, tačiau nakties metu — kas kita.

Viena iš geriausių priemonių kovai su prieš lėktuvų antpuoliais nakties metu, tai šviesų gesinimas. Tačiau kartais prieš lakūnai, rasdami priemonių, sugeba ir tamsoje orientuotis. Tiems jų sugebėjimams "išblaškyti" kartais naudojamos klaidingos iliuminacijos. Svetimi lėktuvai užskridę ant tokios vietos, žinoma, negailės bombų. Tačiau nuo stolių padarys kuo mažiau.

Yra dar visa eilė žiauriųjų ginklų, kuriuos čia ir suminėti būtų sunku.

Tačiau dar kartą reikia pakartoti, kad kiekvienas naujas ginklas, išaukia automatiškai prieš jį apsigynimo priemonių.

"U. V. Ž."

Artimiausios Prof. K. Pakšto Prakalbos

Spalio 15 — 20 d. Pittsburghe, Pa.

Nuo spalio 25 d. Čikagoje ir apylinkėse.

Rašyti jam prašoma į "Darbininko", "Amerikos" ir "Draugo" redakcijas.

Blaivininkų Seimas

Pilnųjų Blaivininkų 28 Seimas įvyks lapkričio 26 dieną šv. Kazimiero parapijos salėje Worcester, Mass. Todėl visus dvasiškų ir blaiivybės prietelius nuoširdžiai kviečiame šia-me seime dalyvauti.

Visos gyvuojančios blaivininkų kuopos malonėkite šaukti susirinkimus ir išrinkti kuo daugiausia atstovų, įdant šis seimas būtų skaitingas.

Kun. J. J. Jakaitis, Dvasios Vadas
Kun. P. Juskaitis, Pirmininkas
V. J. Blaveckas, Raštininkas.

Juozas Kasinskas

Inc.
Laidotuvių Direktorius
Patarnavimas Dieną ir Naktį
602 Washington Blvd.
BALTIMORE, Md.
Telephone Plaza 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.

Tiesos Žodis Apie Ispaniją

Sulietuvino UDARNIKAS

Ką tik išėjo iš spaudos labai įdomi 32 pusl. brošiūra "TIESOS ŽODIS APIE ISPAIJĄ". Šioje brošiūroje labai aiškiai paduoda Ispanijos civilio karo pradžios priežastis, karo eigą ir tt. Šią brošiūrą turėtų įsigyti kiekvienas, nes Ispanijos civilio karo klausimas yra aktualus - gyvas. Tuo klausimu visur ir visi diskutuoja. Knygutės kaina tik 10c. Imant nemažiau 50 egz. duodame 50% nuolaidos.

Užsakymus su money orderiu siųskite:

DARBININKAS

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Lietuvių Kalbos

GRAMATIKA

SKIRIAMA AMERIKIEČIAMS
Parašė

Kun. Dr. Jonas Starkus

Marianopolio Kolegijos Profesorius

Seniai lauktoji lietuvių kalbos gramatika jau atspausa. Ši gramatika skiriama ypatingai lietuviams amerikiečiams. Nauja gramatika pasižymi savo taisyklingumu, medžiagos pilnumu, aiškumu ir, kas svarbiausia, gražia tvarka. Viskas vadovėly taikinta mokslą einantiems padėti: vartota prie-gaidės ženklai, kad kirčiavimu ir balsių ilgumu būtų pažymėtas ištartimas. Žodžiu, tai tinkamiausias vadovėlis norintiems geriau pažinti lietuvių kalbą ypač tinkamas lietuvių parapijų mokykloms.

Knyga labai gražiai apdaryta. Kietais, patvariais viršeliais.

Kaina 1 doleris. (Siunčiant paštu \$1.15).

Užsakymus siųskite:

DARBININKAS

366 West Broadway

So. Boston, Mass.

Underwood Rašomoji Mašinėlė
Vertės \$25.00

Baliaus Rengimo Komisijos — PREZIDIUMAS

Pirmninkas — A. F. Kneizys
I Vice-pirm. V. Savickas,
II V.-p. S. Griganavičius,
Sekr. — Stud. P. Kupraitis,
Izdininkas F. Tuleikis,
Izdo glob. A. Zavačkas.

KVIETIMŲ KOMISIJA —
Felicia Grendelytė,
Juozas Vaišnoras,
Ona Ivaškienė,
Antanas Peldzius.

SPAUDOS KOMISIJA —
A. F. Kneizys,
A. Ivaška,
St. Griganavičius,
P. Kupraitis,
J. Kumpa.

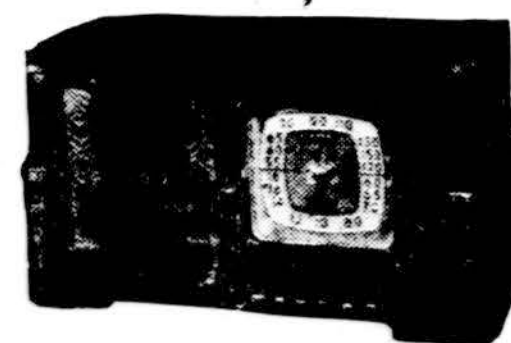
PRIEMIMO KOMISIJA —
Julija Puodelienė,
A. Gaputis,
O. Razvadauskaitė,
P. Klimaitė,
B. Kudirka.

BIZNIO KOMISIJA —
H. Plekavičius,
J. Smilgis.

SOKIŲ KOMISIJA —
Muz. M. Karbauskas,
Julija Sutkūtė,
K. Samalius.

DOVANŲ KOMISIJA —
Adv. A. Jankauskas,
Inž. J. Jasionis,
Dr. Gasson.

"Darbininko" Metiniai - Tradiciniai ŠOKIAI - BALIUS

Fada su Automatic Tuning Vertės \$30.00

S U D O V A N O M I S
Elks Ballroom 8 Magazine St., Cambridge
Spalių-October 28, 1939
GROS AL STEVENS' ORKESTRA

Šiame Baliuje Bus Išdalyta \$90.00 Vertės Dovanų

1-mas prizas—Fada Radio, vertės \$30.00

2-ras—Underwood mašinėlė, vertės 25.00

3-čias, 4-tas ir 5-tas pinigais po \$10.00

Šokiai prasidės nuo 7:30 iki 12 v. nakties.

Bus skanių valgių ir gėrimų. Įžanga 40c.

Visus nuoširdžiai kviečia — RENGEJAI.

TIKIETŲ PLATINIMO KOMISIJA:—

V. Brazauskas,
K. Grigas,
M. Grigas,
B. Gailiūnienė,
O. Ivaškienė,
P-nas Grigas,
P. Jušienė,
E. Januškevičienė,
J. Jeskevičius,
E. Janušonienė,
E. Jakunskienė,
P-lė Klimaitė,
E. Kudarauskienė,
E. Marksienė,
K. Masiulienė,
K. Nauronis,
O. Navickienė,
E. Nanartavičienė,
D. Norvilienė,
O. Pečiulienė,
V. Palionis,
P. Radaitis,
J. Račkauskienė,
J. Smilgienė,
O. Siaurienė,
A. Sanda,
A. Slaičiūnienė,
S. Strigūnienė,
S. Stankus,
F. Tuleikis,
J. Vaišnoras,
V. Valatka,
M. Vinčienė,
A. Voverienė,
G. Valatkaitė,
B. Žilienė,
G. Žuromskis,
L. Žardeckienė.

Iš Mūsų Veikimo Centro Sekretoriaus Raportas ALRK Federacijos XXVII Kongresui

Nuo ALRK Federacijos XXVI Kongreso praėjo du metai. Tas kongresas, įvykęs 1937 m. rugpjūčio mėnesį Lawrence, Mass., buvo istoriškas, nes jame dalyvavo J. E. Vyskupas, M. Reinys. Dėka mūsų, t. Albavičius, izdininkas; y. Federacijos centro valdybos nariai: kun. dr. dybos nario gerb. kun. Pr. M. Juro rūpesčiu, kongresas buvo šauniai prirengtas.

Per paskutiniuosius du metus tarptautinėje politikoje, Lietuvos ir, pagaliau, mūsų visuomenės gyvenime buvo daug svarbių įvykių. Čia savo raporte bent trumpai pažymėsiu tuos įvykius, kurie vienu ar kitu būdu buvo susiję su mūsų veikimo centru, su Federacija.

Federacijos valdyba, kiek leido sąlygos, rūpinosi, kad lietuvių katalikų reikalai būtų tinkamai atstovaujami, kad mūsų veikimas eitų vieningai, kad palaikyti artimus ryšius su šio krašto ir Lietuvos katalikų organizacijomis — veikimo centrais.

Tuoju Po XXVI Kongreso

Tuoju po iškilmingojo Federacijos kongreso Lawrence lietuvų Sv. Pranciškaus parapijos klebonijoje susirinko naujai išrinktieji į valdybą žmonės, aptarė svarbesnius organizacinės veiklos reikalus ir šiaip pa-

siskirstė pareigomis: Kun. K. Urbanavičius, dvasios vadas; dr. A. Rakauskas, pirmninkas; A. Aleksis, vice pirmninkas; L. Šimuldas, sekretorius; kun. Ig. M. Reinys, Dėka mūsų, t. Albavičius, izdininkas; y. Federacijos centro valdybos nariai: kun. dr. dybos nario gerb. kun. Pr. M. Juro rūpesčiu, kongresas buvo šauniai prirengtas.

Pirmninkui, izdininkui ir sekretoriui gyvenant vienoje vietoje, dažnai prisidėjo susirinkti ir aptarti netik bėgamuosius Federacijos, bet ir aktualius visuomenės reikalus. Apie svarbesnius reikalus būdavo painu formuoti visi centro valdybos nariai, kai kada visa Taryba ir net Federacijos skyriai bei apskritys.

Vajai ir Jų Duomenys

Visos mūsų organizacijos kasmet daro vėjus, kad laimėti naujų narių. Paskutiniaus keleriais metais jos visos stengėsi pritraukti daugiau jaunimo. Federacija, kiek leido sąlygos, rėmė šias gražias lietuvių katalikų organizacijų pastangas atitinkamais paraginimais spaudoje ir savo laiškuose į skyrius.

Turėjo savo vėjus ir Federacija. 1933 ir 1939 m. gavėnoms metu išsiuntinė-

jo po kelis tūkstančius laišku kolonijų veikėjams padalinti draugijoms. Laiškuose draugijos buvo kviečiamos dėtis į Federaciją. Jos ir per spaudą buvo raginamos dėtis prie mūsų veikimo centro. Šios centro pastangos nebuvo tuščios. Federacija laimėjo keliolika draugijų. Susidarė naujas Federacijos skyrius Rochester, N. Y., darytos pastangos atgavinti skyrius Cleveland, O.; Detroit, Mich., iš visų parapijų susidarė to miesto lietuvių katalikų veikimo centras, kuris pažadėjo bendradarbiauti su Federacijos centru; atgavintas skyrius Aušros Vartų parapijoje Chicagoj.

Šalia Federacijos stiprinimo darbo, buvo stengiamasi vesti agitacija už lietuvių katalikišką laikraščio ir knygų platinimą.

Vilniaus Reikalais

Vilniaus reikalu būtų galima daug kas pasakyti. Tačiau ilgo pranešimo nedarysiu, nes spėju, kad šiame kongrese bus nustatyta nauja veikimo kryptis už Vilniaus atvadavimą.

Kaip žinome, 1938 m. kovo 19 d. įvykis — priėmimas Lenkijos ultimatumo privedė prie Vilniui Vaduoti Sąjungos visiškam likvidavimui Lietuvoje. Tai palietė ir mus, Amerikos lietuvius. Pradžioje buvo užsimota visą sąjudį už Vilniaus atvadavimą perkelti į Ameriką, tačiau mūsų visuomenė, užsikrėtusi beviltškumu, karšto pritarimo tam sumanymui neparodė. Visas dar-

bas buvo vedamas taip, kaip ir pirmiau. Dar galimai priminti ir tai, kad veiklą už Vilnių susilpnino ir iškilęs reikalas dirbti ir aukas rinkti Lietuvos apsigynimui. Tą reikalą padidino Klaipėdos atplėšimas nuo Lietuvos.

Vis dėlto, kiek sąlygos leido, dirbome. Svarstyta Vilniaus reikalai Tarybos suvažiavimuose, vėsta tinkama publikacija spaudoje, minėta Vilniaus užgro-bimo dieną — spalį 9 d., rinkta aukos, platinti Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslai. Taryba matė reikalo šį svarbų klausimą plačiau svarstyti kongrese ir dėl to nutarė prašyti red. M. Žujų paruošti referatą, kuris, neabejoju, duos medžiagos diskusijoms ir palengvins nustatyti kryptį ateities akcijai už pavergtuosius Lietuvos kraštus.

Federacijos Laiškai

Kad Federacijos skyriai ir apskritys būtų geriau informuoti centro valdybos ir, apskritai, mūsų visuomenės dirbamais darbais ir aktualiais dienais klausimais, Federacijos sekretorijatas spausdino ir siuntinėdavo laiškus. Be kitko laiškuose skelbiama kiek ir iš kur aukų pri-siunčiama. Laiškai siuntinėjami ne tik Federacijos skyriams ir apskrityms, bet ir gerb. kun. klebonams. Nors kainuoja tą laiško atspausdinimas ir kelti jį išsiuntinėjimas, tačiau jie atneša daug naudos. Jais išjudinamas ir sustiprinamas mūsų organizuotai veikimas.

Žinoma, neužteko nė šių legaliarinių laišku arba pranešimų. Ir be to teko vesti plačią korespondenciją su atskiromis kolonijomis ir jų veikėjais.

Ryšiai su Amerikos Katalikų Centru

Tebepalaikomi ir, tikimais, ateity taip pat bus palaikomi Federacijos ryšiai su Amerikos Katalikų veikimo centru — Amerikos Katalikų Gerovės Konferencija (NCWC). Sumokamos atitinkamos į tą centrą duoklės, bendradarbiaujama. NCWC ypatingu būdu saugoja katalikų teises šiame krašte, jas gina. Šiame darbe ir Federacijai teko ne kartą kooperuotis.

NCWC rūpi ir kitų kraštų katalikų reikalų gynimas. Jei kur vedamas katalikų persekiojimas, NCWC daro tinkamus žygius, daro pareiškimus, protestuoja. Einant Ispanijos civiliniam karui, Amerikos raudonieji stengėsi kiek galėdami, paremti Ispanijos komunistus ir darė stiprius žygius, kad Jungtinių Valstybių kongresas nuimtų vadinamąjį ginklų embargo, t. y., kad panaikintų įstatymą, kuriuo draudžiama išvežti ginklus, bet kuriai kariaujančiai pusei. NCWC sudarė specialią komisiją, kuri energingai veikė, kad embargo įstatymą palaikyti. Ir kova buvo laimėta. Į tą komisiją įėjo ir Federacijos sekretorius, kuriam teko nemažai tuo svarbiu reikalu padirbėti.

Federacijos sekretorijatas ir šiaip jau dažnai su-

sirašinėja su NCWC įvairiais Katalikų Akcijos ir socialinio veikimo reikalais.

Garsinomės

Sekretorijatas Federacijos darbus stengėsi kiek galima plačiau garsinti. Dažnai buvo siuntinėjami rašiniai į lietuvių katalikų laikraščius Amerikoje apie Federacijos veikimą ir šiaip įvairiais aktualiais mūsų visuomenės reikalais. Visi mūsų laikraščiai, be išimties, Federacijos raštams neskundė savo brangios vietos. Už tat reikia išstarti aciū jiems. Federacijos reikalai buvo garsinami per laiškus ir, kur sekretorijatas galėjo asmeniškai pasiekti, per radio. Toks garsinimas Federaciją palaikė gyva ir kėlė jos autoritetą. Dėl to su Federacijos autoritetu rimtai skaitomasi ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje.

XXVII Kongresas

Šis kongresas turėjo įvykti pernai. Bet ALRK

Federacijos Taryba savo suvažiavime 1938 m. gegužės mėn. nutarė tais metais kongreso nešaukti, pamatuodama tuo, kad tuo tarpu nieko nebuvo ypatingai svarbaus sušauktam kongresui svarstyti. Federacijos valdyba laikėsi Tarybos pareidymo. Kitas Tarybos suvažiavimas, įvykęs 1938 m. gruodžio m. 15 d., Pittsburgh, Pa., nutarė šaukti kongresą 1939 m. rugsėjo 11 ir 12 dd., Brooklyn, N. Y. Šis nutarimas įvykdytas. Taryba nustatė programą ir patarė kokius asmenis kviesti su referatais. Visi numatytieji asmenys apsiėmė, išskyrus gerb. kun. J. Mikulską, kuris atsakė, paduodamas rimtas priežastis.

Kad kongresą geriau išgarsinti ir kad jis būtų gausingesnis, sekretorijatas atspausdino kelis tūkstančius laišku draugijoms ir juos išsiuntinėjo į visas kolonijas. Spaudoj taip pat stipriai raginta draugijos siųsti atstovus į kongresą. Bus daugiau

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR. JOS PO GLOBA MOTINOS ŠV.
Pirmninkė — Eva Marksienė,
625 E. 8th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. — F. Zaleskienė,
564 E. Broadway, So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškienė,
440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Marijona Markoniūtė,
4115 Washington St., Roslindale,
Tel. Parkway 0554-W
Izdininkė — Ona Staniliūtė,
105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė,
1512 Columbia Rd., So. Boston.
Kasos Gl. — Marijona Aukštikalnienė,
111 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką mėnesio, 7:30 val. vakare, pabažnytinėje svetainėje. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

SV. JONO EV. BL. PASALPINES DRAUGIJOS VALDYBA
Pirmninkas, Juozas Svagždytis,
601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas P. Neviera,
16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Glineckis,
5 Thomas Pk., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Alekandras Ivaška,
440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Maršalka, Jonas Zalkis,
7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Izdininkas, Andrius Zaleskas,
702 Fifth St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų. Parapijos salėje, 497 E. 7th St., So. Boston, Mass.

VIETINĖS ŽINIOS

ŽINUTĖS

Spalio 14 d., 3 val. po pietų, Sv. Petro par. bažnyčioje įvyko mažų kūdikių laiminimas. Tėveliai prinešė bei privedė vaikučių beveik pilną bažnyčią. Misionierius kun. Gabrielis, C. P. pasakė tėvams pamokslą, o misionierius kun. Geraldas, C. P. atlikė vaikų laiminimo pamaldas.

Sios dienos vakare, prieš misijų pamaldas apsišvėdė Vincentas - Mamertas Pupkis su Marijona Alena Kučinskaitė. Liudijo Marijona Traškevičiūtė ir Vincentas Grudziuskas.

DAKTARAI

Lietuviai Dantistas

A. L. Kapočius
251 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.
TEL. SOU Boston 2660

Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nu 1:30 iki 6 ir nuo 6:30 iki 9 v. v. Serdomis nuo 9 iki 12 val. dieną. Subatomis nuo 9 iki 6 val. vakare. Nedėliomis nuo 9 iki 12 val. dieną (pagal sutartį)

Tel. Liberty 2696

Dr. J. Zemaitis

DR. F. A. PEPI

Kojų Gydotojai — X-Ray
Egzaminuoja dykai — Pirenka
Specialius kojųems čėvėrykus
453 Washington St.,
(Ties Jordan Marsh)
BOSTON, MASS.

IVAIROS SKELBIMAI

PAIESKAU William White—William Vycuną, 57 m. amžiaus, pirma gyveno Hoosick Falls, N. Y. ir Bennington, Vt. Jei kas žino apie jį prašome pranešti Paul D. Price, Prudential Insurance Co. Newark, N. J. (17)

South Boston Garage

BROLIAI STRAKAUSKAI, Sav.
Automobilistai! Jei jūs norite, kad jūsų karas ilgai laikytų ir greitai bėgtų, pirkit aliejų ir gasoliną pas mus.
Nuvalom purvinus karus ir išgrysuojame
Tel. SOU 9530
541 Broadway So. Boston, Mass.

RAUMENŲ SKAUDĖJIMAI GREITAI PALENGVINAMI

Nekentėkite bereikalingai raumenų skaudėjimų. Tūkstančiai žmonių pasiekė nepaprastą palengvinimą reumatinėms skausmams, strėnų raumenų skaudėjimams, išsinarinimams ir šiaip raumenų skaudėjimams vien išsitrindami su Pain-Expelleriu. Šis sensacingas limitas šiai suteikia laukiamą palengvinimą. Virš 17 milijonų bonkūnų jau išgėdė. Todėl neatidėliodami nusipirkite ir jį šio bonkūno Pain-Expellerio. Reikalaukite Pain-Expellerio su inkaru ant dėžutės.

VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖS

Pirkiti pas biznieriū mėsą, vaisius, daržoves ir kitokius daiktus, kurie skelbiai "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda šviežius produktus ir mašonai patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbimą matėte "Darbininke".

Povilas Bushmanas

48 CRESCENT AVENUE,
Telephone COLUMBIA 6702
29 SAVIN HILL AVENUE,
DORCHESTER, MASS.

Perkins Market

P. Baltrušiusas ir p. Klinga, Sav.
753 Broadway, Tel. SOU 3120
SO. BOSTON, MASS.

K. Sidlauskas

918 E. BROADWAY,
Tel. SOUTH Boston 9367
Pristatau ICE CREAMĄ ir užkandžius piknikams ir visokiems parengimams.

Profesionalai, biznieriū, pramonininkai, kurie skelbiai "Darbininke" tikrai verti skelbiųjų paramos. Vist skelbkitės "Darbininke".

MISIJO, MISIJO...

Misijos, tai yra tam tikra proga su pagelba misijų vedėjų, kiekvienam maistanciam ir protaujančiam katalikui atsinaujinti dvasioje.

Štai sekmadienį, spalio 15 d., 7:30 val. vakare, Sv. Petro liet. par. bažnyčioje prasidėjo vyrams ir vaikams misijos. Prisirinko vyrų - vaikų pilna bažnyčia ir dideliame susikaupime artinasi prie Kristaus.

Atrodytų lyg keistas pasakymas "artinasi prie Kristaus". Bet tai yra visai teisingas. Kiekvienas žmogus turi savo silpnų, kurios jį įtraukia į didesnę ar mažesnę nuodėmę ir per nuodėmę būna nutolęs nuo Kristaus. Per šias misijas matomai teks susipažinti, kodėl žmonija, ir mums visiems reikalingas Kristus.

Labai naudinga yra kiekvienam protaujančiam žmogui išklausti tų pamokslų ir apsisvarstyti. Nesudaro skirtumo kokių pažiūrų jis nebūtų: tikintis ar laisvamaniš, bedievis... Čia yra įrodoma teisybė ne su jėga, bet su meile tam mokslui, kuris yra pagrįstas meile. "Mylėsi Dievą ir artimą savo, kaip pats save", tai pagrindas. Kuomet palieki minutėlei pasaulį užuomarsas jūroj ir prisitarti mintimis prie kryžiaus, tenai palinkęs kryžiaus šėšėlyj, rodos, girdi: "Ateikite prie manęs visi, kurie vargstate, o aš jus atgaivinsiu". Kaip lengva ir malonu, kuomet žinai, kad šis gyvenimas, tai ne viskas, o tik laikinis pasisvečiasimas, kaip pirmųjų Tėvų Rojuje. Tai yra duotas kiekvienam laisva valia išmėginimo laikas, ir kaip pasiklosi, taip ir išsimiegosi. Todėl ar neverta būtų kiekvienam žvilgtelėti į gilumas savo sąžinės ir perktratyti ją su ta mintimi, kokią aš gyvenimą vedu?.. Jeigu tai būtų sunku vienam atskirai padaryti, tai ir patartina atsilankyti į šias skelbiamas misijas, kuriose misijų vedėjai padės apsispręsti.

Praeivis.

Federacijos 3-čio skyriaus vardu A. B. Kučas, sekr.

"PINAFORE"

Per visą savaitę, Sv. Petro liet. par. choras laikė savo repeticijas. Moterų misijų metu, pamaldoms pasibaigus, kiekvieną vakarą prieš devintą valandą mergaitės choristės skubiai rinkosi į operetės "Pinafore" repeticijas. Tai tikras jų pasišventimas, nes praktikos baigdavosi net vidurnaktį, o dienos metu vėl eidavo į darbą.

Tokis jaunimo pasišventimas tikrai parodo mums, kad tas veiklas bus sėkmingas. Tadgi, raginam kiekvieną išgyti bilietus dėl to parengimo, kuris įvyks lapkr. - Nov. 5 ir 8 dienas So. Boston High School auditorijoje. Tenai pamatysim puikiausią sceną ir kostiumus, išgirsim puikų dainavimą ir didelį simfoninį orkestrą. Taipgi pamatysim geriausias jėgas vien tik lietuvių ir lietuvačių, nes čia vaidins vien tik mūsų jaunimas. Tadgi, kviečiame nuosirdžiai visus!

Choristas.

Paliko \$500 Lenkijos Kariuomenėi

Liepos 13 d. š. m. mirė lenkas, Boleslaw Woznicki, mašinistas, gyv. 303 Hancock St., Dorchester, Mass. Jis prieš mirtį padarė testamentą, kuris buvo įteiktas teismui spalio 11 d. š. m. Testamente įrašyta, kad Woznicki skiria \$500.00 Lenkijos kariuomenei. Kadangi Lenkija

DYKAI BANDYMAS NUO REUMATIZMO

Mes turim puikų Metodą nuo Reumatizmo, kurį noriai pasiūšime kožnam šio laikraščio skaitytojui, kuris tik pareikalas. Jei kenčiate skausmą sąnariuose, jeigu jie sustingę, arba labai jausite, jeigu turite kankinti kožnoje oro permainoj, štai jums proga išbandyti paprastą, kuris pagelbėsio šimtams.

Mes norim pasiūšim jums PILNĄ Pakelį, 7 dienoms DYKAI ISBANDYMO, ir jeigu norėsite naudoti daugiau, tą galėsite daryti už mažus kaštus. Mes kviečiame jus naudoti tą valstę 7 dienas, DYKAI mūsų kankintais. Pasiųsk savo vardą ir adresą tuojau į

ROSSE PRODUCTS CO. Dept. X-9
2708 W. Farwell Ave. Chicago, Ill.

"Darbininko" Metinio Baliaus Fondas Auga

Šeštadienį, lapkričio 28 d., 7:30 val. vakare, Elks Ballroom, 8 Magazine St., Cambridge, Mass. įvyks "Darbininko" tradicinis — metinis balius, į kurį ruošiasi kaip jaunimas, taip ir senesnieji iš visų Naujosios Anglijos kampu. Kad šis metinis balius būtų sekmingas finansiniai, "Darbininko" sekantieji prieteliai įstojo į metinio balius rėmėjų eilės:—

Jonas Gintalas, So. Boston, Mass.	\$1.00
F. Jankauskas, Cambridge, Mass.	\$1.00
V. Ivanauskas, Dorchester, Mass.	\$1.00
Pr. Janulevičius, So. Boston, Mass.	\$1.00
Mrs. Chas Parker, Roxbury, Mass.	\$1.00
Jonas Vaitekūnas, Lakeville, Son. Middleboro,	\$1.00
Ambrasiejus Dauksas, Newark, N. J.	\$2.00
A. Samulinas, New York, N. Y.	\$1.00
Roze Smith, Newton, Mass.	\$1.00
I. Lapinskas, So. Boston,	\$1.00
Jurgis Stukas (fotografas), So. Boston, Mass.	\$1.00
P. Galinauskas, So. Boston, Mass.	\$1.00
J. Navicky, Fairfield, Conn.	\$1.00
A. Akstinas, Nashua, N. H.	\$1.00
Jurgis Poskus, So. Boston, Mass.	\$1.00
Mrs. J. Šimkus, So. Boston, Mass.	\$1.00
Monica Šeikienė, So. Boston, Mass.	\$1.00
Adam J. Zwiss, Boston, Mass.	\$1.00
Baltrius Povilaitis, Hartford, Conn.	\$1.00
J. Ramanauskas, New Haven, Conn.	\$1.00
M. Griskevich, Lawrence, Mass.	\$1.00
F. Baranauskis, Gardner, Mass.	\$1.00
K. Kaminskiūtė, Sinsbury, Conn.	\$1.00
J. Dzekevičius, Providence, R. I.	\$1.00
Mrs. S. Urbon, Contague City, Mass.	\$1.00
Tadas Beleskis, Rochester, N. Y.	\$1.00
Elz. Wesockis, Athol, Mass.	\$1.00
Mrs. M. Dragunas, Athol, Mass.	\$1.00
Liudv. Kauneckienė, Lewiston, Me.	\$1.20
Mrs. A. Masulionis, Haverhill, Mass.	\$1.00
Mrs. E. Lubin, Worcester, Mass.	\$1.00

sunaikinta ir nebeturi savo valstybėje kariuomenės, tai kyla klausimas kam tuos pinigus turi atiduoti.

Minės 40 Metų Gyvavimo Sukaktį

So. Bostono Lietuvių Piliečių draugija sekmadienį, spalio-October 22 d. minės 40 metų gyvavimo sukaktį. Minėjimas įvyks savoje svetainėje — Lietuvių svetainėje, E Street, So. Boston. Tas minėjimas yra jungiamas ir su adv. Jono Grigaliaus, Bostono Miesto teisių departamento asistento, pagerbimu.

Programa susidės iš kalbų, dainų ir muzikos. Dainuos muzikas Rapolas Juška, p. Adėle Micevičiūtė, gros smuikininkas Longinas Buiis, Jr., smuikininkų kvartetas, akompanuos p. Valentina Minkienė.

Piliečių draugijos 40 metų minėjime bus pagerbtas adv. Jonas Grigalius, Bostono miesto teisių departamento asistentas. Dalyvaus miesto mayoras Tobin ir kiti.

So. Bostono Piliečių draugija ir Jubiliejinio bankieto renginio komisija kviečia visus lietuvinus dalyvauti sekmadienį, spalio 22 d., 6 val. vakare, savoje svetainėje, kampas E ir Silver St. Tikietas \$1.00.

Paieškojimas Nr. 106.

Lietuvos Konsulatas Čikagoje paieško sėkamų asmenų:

Dailidonį, Stanislovą, 35 m. amžiaus, kilusį iš šiaulių km., šiaulių valsc., 1928 m. išvykusį Kanadon. Labai svarbu. Skubus atsiliepmas arba apie jį pranešimas bus labai įvertintas.

Damanskį, Juozapą, kilusį iš Raseinių apskr., Kražių valsc., gyvenantį Chicagoje.

Globį, Praną, prieš keliolika metų gyvenusį 133 West 15th St., Chicagoje. Konsulatui labai reikalingas jo atsiliepmas arba adresas.

ZINIOS IŠ TEVYNĖS

Kaunas — Paskutiniiais metais Lietuvos eksportas į atskiras valstybes vystėsi nevienodai: į Vokietiją, SSSR, Belgiją, Čekoslovakiją ir Daniją eksportas padidėjo, o į Didž. Britaniją, Olandiją, Prancūziją, USA ir Svediją sumažėjo. Eksportas į Vokietiją yra padidėjęs net 81,2 nuoš. o eksportas į Prancūziją sumažėjęs 36,7 nuošimčiais.

Kaunas — Nežiūrint susidariusių naujų sąlygų, mėsos ir pieno produktai iš Lietuvos ir toliau eksportuojami. "Maistas" rugsėjo 3—10 d. išvežė 6,203 kiaules, 125 raguočius, per 17,500 paukščių ir arti 12,000 kg. kitų mėsos gaminių. Pienocentras per tą savaitę išvežė 2,207, 880 kiaušinių. — Avių Lietuvoje per vasarą su prieaugliu esama apie 1,300, 000 kg., o per žiemą laikoma apie 600,000. Nuo jų per metus gaunama apie 2 milijonai klgr. vilnų. Apie 1 milijonų klgr. vilnų dar ižežama.

Kaunas — Nepriklausomoje Lietuvoje gyvai vykstant statybai, labai daug suvartojama statybinės medžiagos, kurios nemažą dalį tenka importuoti iš užsienių, ir jos kiekiai kasmet didėja. Pav. cemento 1924 m. buvo ižežta 25,500 tonų už 1,900,000 litų, o 1938 m. jau 123,881, 200 tonų už 6,264,700 litų. Buvo susirūpinta gamintis cementą savo krašte. Tam reikalui ištirti Jesios ir Marvos - Pyplių kreidos sluoksnius, Skirsnemunės-Jurbarko kreidos klotų rajonas ir Mencių - Vėgerių - Karpėnų kalkiniai klotai, daryti laboratoriniai ir pradėti organizuoti pirmąjį cemento fabriką prie Skirsnemunės. Be to yra daugelyje vietų ištirtas molis plytinėms, gipso klotai ir kt. tyrimai.

IZAIJAS SAKO:

Ir pranašas paklydo per stiprius gėrimus: jis išklydo iš savo kelio; jis klaidžiojo įsivaizdavime ir atsidūrė teisme.

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus
SENIAUSIASIOS VALSTYBES
LIETUVIŲ GRABORIUS ir
BALSAMUOTOJAS
Turi Notaro Teises
254 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. SOU Boston 2590
Gyven. vieta: 838 Dorchester Ave.
Tel. COLUMBIA 2637.

Joseph W. Casper

(Kasperas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS ir
BALSAMUOTOJAS
NOTARY PUBLIC
502 East Broadway,
So. Boston, Mass.
Patarnavimas Dieną ir Naktį.
Residence: 198 M St., So. Boston.
Tel. SOU Boston 1437
Tel. SOU Boston 3960.

ZALETSKAS

Funeral Home
564 E. Broadway
So. Boston, Mass.
D. A. Zaletskas F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį
Koplyčia šermentis dykal
NOTARY PUBLIC
Tel. SOU Boston 0815
Tel. SOU Boston 2609

Edw. V. Warabow

(WRUBLIUSKAS)
LIETUVIŲ GRABORIUS ir
BALSAMUOTOJAS
1156 Washington St.,
NORWOOD, MASS.
Tel. Norwood 1503
Brocton Office:
24 Field St.
Tel. Brocton 2005

IVAIROS SKELBIMAI

Juozas M. Dilis

Laikrodininkas

Parduodu įvairiausios rūšies auksinius ir sidabrinus daiktus.
Taipgi ir patalsau
366 WEST BROADWAY
So. Boston, Mass.

Peter P. Plevack

(PLEVOKAS)
Septyniais būdais stogų dengėjas.
Sodewall, Stut Metal Work
Namų Modernizuoja. Mokestis su
3—6—9—12 mėnesių išsimokėjimu
TURI 25 METŲ PATYRIMĄ
Taiso ir stato kaminius.
Geras Darbas — Kainos Žemos
324 E St., So. Boston.
TEL. SOU 1452
Apekaltilavimai ir patarimai dykal

Lietuviai Plumberis

C. J. KUCINSKAS (KAY)
Nelauk vasaros — taisyk dabar,
kol kainos yra žemos.
Atlieku visus plumbierio darbus
greitai ir pigiai. Gas ir steam.
322 Dorchester St.,
SO. BOSTON, MASS.
Namy tel. SOU 0346
Shapos adresas — 193 Broadway.

Slonite Welding Co.

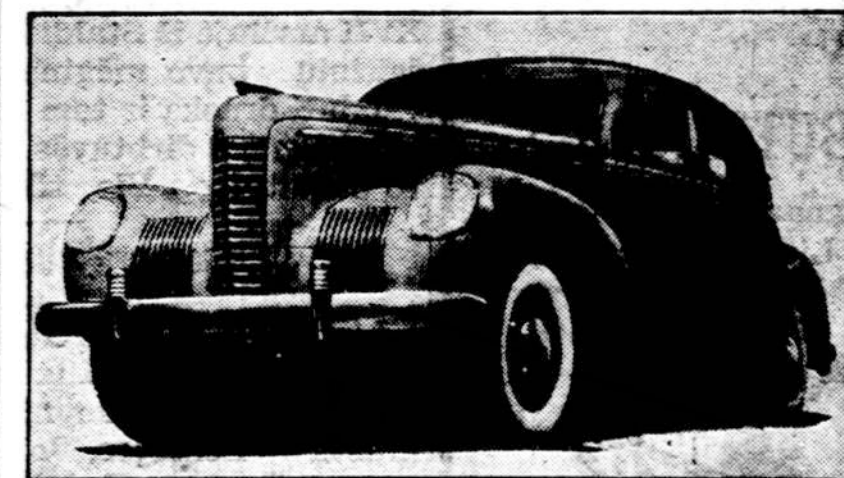
Welding Hot Water & Steam
Boilers
Suveliname boilerius ir kitokius
dalykus
Darbą garantuojame 2 metams.
326 Mass Ave.
Arlington, Mass.
Tel. Arl. 2316

Profesionalai, biznieriū, pramonininkai, kurie skelbiai "Darbininke" tikrai verti skelbiųjų paramos. Vist skelbkitės "Darbininke".

Queen Ann Laundry, Inc.

7—9 Ellery St.,
So. Boston, Mass.
Tel. SOU 2923
Jei norite, kad Jūsų drabužiai
būtų švariai išplauti,
paveskite šį darbą mums.

1940 Nauji Nash Automobilai

NASH automobilai yra įrengti moderniausiai. Jie turi air conditioned — žiemą šilta — vasarą vėsu. Taipgi juose yra įrengta lova, kurioje gali miegoti kaip namie. Jis yra ruimingas, didesnis už kitus karus, kurie parsiduoda už aukštesnę kainą. Jis yra pilno dydžio už nebrangią kainą. Pašaukite mus pademonstruoti ir patys pabandykite jį parduoti — pavairuoti. Automobilio kaina pristatyto prie jūsų durų \$839.00 ir aukščiau. Kreipkitės pas savininką — PETRĄ PILVINĮ. Garadžiaus atdaras dieną ir naktį.

Boston Street Garage
119 Boston St., Dorchester, Mass.
TEL. GEN 9296

Druskos Kruopelė

Idomios žinios apie druską nuo senovės iki mūsų laikų

Pasaulyje labai maža y- nių giminės, mintančios ra tokių užkampių, kur ne- būtų žinoma ir vartojama druska. Tikrai šiltuose kraštuose, Afrikos ir Pie- tų Amerikos neįžengiamų girių glūdumuose gyve- nančios kai kurios labai atsilikusios laukinių žmo- ro.

Iš kur gaunama druska

Gamtoje druskos yra la- būdu: kasama iš žemės bai daug. Žemės gelmėse druskos kasyklose, o iš jos yra didžiausi klodai i- vandens išimama išgari- vairių laikotarpių sluoks- nus vandenį saulėje arba niuose. Tokie klodai yra dirbtiniame karštyje. Ka- Amerikoje, Rusijoje, Vo- syklase druską kasa kaip kietioje, Prancūzijoje, ir kitus mineralus, dide- Anglijoje, Ispanijoje, Len- liais gabalais, kuriuos rū- kijoje, Alžyre ir kitur. Be- šiuoja, valo, smulkina ir to, druskos yra jūrų ir e- sumala, kad druska būtų žerų vandenys ištirpusia- kur vanduo nuo saulės ir me pavidale. Baltijos jūro- i tam tikrus tvenkinius, je ligi 1,5%, Šiaurės ir ki- kur vanduo nuo saulės ir tose jūrose iki 2,6%, o Ne- oro lengvai išgaruoja, o gyvosios jūros vandenyje druska pasilieka tvenki- net iki 8,5% druskos. Už- nių dugne. Išgarinimo bū- tat toje jūroje negali augti- du druskos daugiausia ga- bei kitokie gyviai. Drus- minama Rusijoje, Prancū- kos yra sūrių šaltinių van- zijoje, Indijoje, Portugalij- denyse, kurie, sunkdamie- joje ir kitur. Kasyklose jos si pro druskos kodus po- daugiausia iškasama Vo- žemyje, ją ištirpina ir su- kietioje, Lenkijoje ir A- savimi išneša į paviršių. merikoje. Druska gaunama dvejopu

Kada žmonės pradėjo vartoti druską

Iš įvairių gilių senovės- skeldavo ją smaliais ža- liekanų sprendžiant, kad- variniais, akmeniniais ir sūrų šaltinių ar jūros van- mediniais kilyiais, medinė- denį maisto reikalingas semdavo į odinius žmonės vartojo dar prieš- maišelius ir nešdavo į žė- istoriniais laikais, prieš- mės paviršių. Kasyklas kokių 20,000 metų. Žalva- apšviesdavo balansomis ir rio amžiaus pabaigoje jau smaliniais degėlais. Kad buvo ir druskos kasyklų, kad kasyklose nebūtų tvanku kurių žymiausias buvo ir troškų, orą atnaujinan- Hallstate ir Duernberge, do vėduodami šakų sluoto- Vokietijoje ir Igdire, Kau- mis. Tose kasyklose buvo kaze. Jau žiloje senovėje surasta įvairūs senovės Hallstato kasyklose drus- druskakasių įrankiai, dra- ka buvo kasama iš 70—350- bužiai ir net čia mirusių metrų gilumos. Tose ka- žmonių kūnai, kurie drus- syklase atrasti įrankiai- kos urvuose labai gerai parodo, kaip senovėje- buvo išsilaikę.

Kiek pasaulyje pagaminama druskos

Visame pasaulyje per- — 11,9%, Kinija — 8,5%, metus pagaminama apie Anglija — 8,5%, Prancū- 24 milijonus tonų drus- zija — 7,5%, Rusija — kos. Iš to kiekio pagamina: 6,7% ir likusį kiekį kiti Jungtinės Amerikos Vals- kraštai. Tačiau vienu ar tybės — 28,8%, Vokietija kitu būdu gautoji druska

— 11,9%, Kinija — 8,5%, Anglija — 8,5%, Prancū- zija — 7,5%, Rusija — 6,7% ir likusį kiekį kiti kraštai. Tačiau vienu ar kitu būdu gautoji druska

Mes traukiam į Vilnių, mūsų sostinę, mūsų šventovę.

iš pradžių nėra visai švari ir tik iškasta dažniausiai netinka ne tik valgiui, bet ir pramonės reikalingam, nes joje yra netirpstančių priemaišų ir daug vanden- kelis kartus tirpinama, ko- nyje tirpstančių kitokių druskų. Nuo tų priemaišų, ji turi kartų skonį. Todėl ji valoma įvairiais būdais: šlama, vėl garinama viri- toja dažų, keramikos ir nian. Ją virina garais milži- niškuose katiluose arba kepina geležinėse keptuvė- se bei beoriuose induose

(vacuum aparatuose) ir valo tol, kol gaunamas di- džiausias jos grynumas, kada joje palieka 99,7% gryno natrio chlorido. Tai jau yra tikra valgomoji druska. Be to, iš druskos gamina druskos rūgštį, sodą, grynąjį chlorą (nuo- dingos dujos). Druską var- toja dažų, keramikos ir dervų gamyboje, dirbti- niam ledui gaminti, odoms konservuoti ir tt. Gyvulinė druska parduodama gaba- lais nevalyta.

Kaip dabar iškasa druską

Tai daro vadinamu sau- su ir šlapiu būdu. Sausu būdu druską kasa požemių urvuose, kaip akmens ang- lis. Druskos klodai suskir- stomi sklypais po 100 met- rū ilgumo ir 25 metrus pla- tumo. Tarp sklypų palie- kamos 8 — 10 metrų plo- čio sienos luboms palaikyti, o sklypai sujungiami koridoriais, kurie veda į šachtas. Iškasta druska į viršų išvežama vagonė- liais, o iš gilesnių kasyklų iškeliami elektriniais kel- tuvais. Šlapiu būdu druską kasa visai kitaip. Pirmiau- sia į druskos klodą išgrę- žia keletą šulinių, į kuriuos pilamas vanduo, kuris len- gvai ištirpdo druską pože-

miuose. O kai tenai susida- ro stipriai sūrus skysti- mas, tam tikromis mašino- mis tą sūrimą išpumpuoja į viršų ir gabena į tvenki- nius bei garinimo skyrius. Šlapias druskos kasimo būdas yra žymiai ekono- miškesnis, pigesnis, todėl dabar jį vartoja beveik vi- sos didesnės druskos kasy- klos. Didžiausios drus- kos kasyklos yra Stras- furte, Vokietijoje, kur jos klodai siekia per 1000 me- trų storumo. Po jų eina Vielickos kasyklos, Lenki- joje, su 200 metrų storu- mo klodais; Rumunijos Okno kasyklos ir Uralo kasyklos, Rusijoje, su 185 metrų storumo klodais.

Ir Lietuvoje buvo druskos dirbtuvės

Lietuvos šaltinių vande- nyse taip pat yra nemaža druskos: Druskininkų, Bir- ūnų, Stakliškių minera- liniųose šaltiniuose ir ki- tur. Tačiau ten esamas druskos kiekis yra per ma- žas, kad apsimokėtų pra- dėti druskos gamybą. Bet XVII amžiuje iš Stakliškių druskos reikalų dažnai iš- kildavo net rimtų ginčų ir kovų, kada kaimynai dėl politinių sumetimų imda- vo trukdyti druskos pre- kybą. Kryžiuočių ordinas buvo gavęs Lietuvoj drus- kos prekybos monopolį. O kai kryžiuočiai pagal Ne- muną pristatė pilių ir e- mę trukdyti druskos pris- tatymą, lietuviai ėmė ga- bentį druską iš Lenkijos.

gamyba nepavyko, nes bu- vo labai netobula, brangi, todėl neapsimokėjo. Po to daugiau niekur jau nebu- vo mėginta išgauti druską iš mūsų mineralinių šalti- nių. Dabar kasmet į mūsų kraštą buvo įvežama apie 32,000 tonų druskos, o pa- skutiniaisiais metais ir da- liau. Druską ligi šiol mes įsiveždavome iš Rusijos, Vokietijos, Lenkijos ir šiek tiek iš Anglijos.

Druskos prekyba Lietuvoje senovėje

Lietuviai, neturėdami savų druskos kasyklų, ga- benasi ją iš kaimyninių kraštų — Lenkijos, Vokie- tijos ir Rusijos. Todėl dėl druskos reikalų dažnai iš- kildavo net rimtų ginčų ir kovų, kada kaimynai dėl politinių sumetimų imda- vo trukdyti druskos pre- kybą. Kryžiuočių ordinas buvo gavęs Lietuvoj drus- kos prekybos monopolį. O kai kryžiuočiai pagal Ne- muną pristatė pilių ir e- mę trukdyti druskos pris- tatymą, lietuviai ėmė ga- bentį druską iš Lenkijos.

Norėdamas prispausti žė- maičius kryžiuočių ordi- nas buvo išgavęs iš Vytau- to uždraudimą, kad iš Lie- tuvos nebūtų pradavinėja- ma žemaičiams druska ir geležis. Vėliau, norėdami žemaičiams prisigerinti, kryžiuočiai siuntinėjo jų kunigaikšč. ir seniūnams dovanas — didelius drus- kos siuntinius. Tais lai- kais žemaičiuose net kele- tą kartų buvo didelis drus- kos badas. Kai 1419 m. Vy- tautas įsakė iškraustyti visus vokiečių druskos pir- blius, kryžiuočiai ir kala-

Rašo kun. J. Stankevičius

DIDŽIAUSIA GĖRYBĖ

Pasaulyje yra daug bran- genybių: sidabras, auksas, brangakmeniai ir tt. Bet palyginus su meile jie yra vieni niekai. Meilė yra brangesnė už visoki žemišką turtą ir net už gyvybę. Kada žmonės myli savo tėvynę, su džiaugsmu už jos laisvę ir gerovę aukoja savo gyvybę. Taip žmonės elgiasi ir mylėdami savo Dievą. Tikra Dievo meilė yra stipresnė už didžiausią kančias, už didžiausią pasiaukojimą...

Šiais neramiais laikais, kada viskas yra griauja- ma, kas tik žemiška, ypa- tingai reiktų susirūpinti tomis didžiosiomis gėry- bėmis — Dievo ir artimo meile. Dievo ir artimo meilė duos stiprybės išlaikyti nepalaužiamą dvasią ir bus didžiausias ginklas nutildyti sprogstamosios medžiagos keliams naikinimo trenksmams.

Visi yra susirūpinę tai- ka. Be meilės taikos nebu- vo ir nebus. Tik ten yra taika, kur yra meilė. Visi tie, kurie rūpinasi taikos sustiprinimu ir išlaikymu, pirmiau turi rūpintis di- desne Dievo ir artimo mei- sandėlius. Valstiečiai buvo mylės Dievą ir vieni kitus, mažiau reikės kalbėti apie taiką; taika tada ir savai- kad valstiečiai perkasi slaptai druską iš kitur, kur gaudavo žymiai pi- giau, uždėdavo valstie- čiams pabaudas, plakdavo ir viršų ir gabena į tvenki- nius bei garinimo skyrius. Šlapias druskos kasimo būdas yra žymiai ekono- miškesnis, pigesnis, todėl dabar jį vartoja beveik vi- sos didesnės druskos kasy- klos. Didžiausios drus- kos kasyklos yra Stras- furte, Vokietijoje, kur jos klodai siekia per 1000 me- trų storumo. Po jų eina Vielickos kasyklos, Lenki- joje, su 200 metrų storu- mo klodais; Rumunijos Okno kasyklos ir Uralo kasyklos, Rusijoje, su 185 metrų storumo klodais.

Druskos muitai ir duoklės baudžios laikais

XVI ir XVIII amžiuje ba- jorai ir didikai turėdavo teises be muitų įsivežti už- sienų prekes ir laikydavo savo dvaruose druskos sandėlius. Valstiečiai buvo verčiami pirkti druską dvaruose ir brangiai mo- kėti. Jei ponai sužinodavo, kad valstiečiai perkasi slaptai druską iš kitur, kur gaudavo žymiai pi- giau, uždėdavo valstie- čiams pabaudas, plakdavo ir viršų ir gabena į tvenki- nius bei garinimo skyrius. Šlapias druskos kasimo būdas yra žymiai ekono- miškesnis, pigesnis, todėl dabar jį vartoja beveik vi- sos didesnės druskos kasy- klos. Didžiausios drus- kos kasyklos yra Stras- furte, Vokietijoje, kur jos klodai siekia per 1000 me- trų storumo. Po jų eina Vielickos kasyklos, Lenki- joje, su 200 metrų storu- mo klodais; Rumunijos Okno kasyklos ir Uralo kasyklos, Rusijoje, su 185 metrų storumo klodais.

Jeigu žmonės daugiau turėtų drąsos šaukti Dievo meilės ir artimo meilės kongresus ir konferenci- rykštėmis. Sunkiais bad- mečiais žmonės viralui "paskaninti" vartodavo sūrių šaltinių vandenį ir šiandieninį pasaulį! Visi gamindavę "druskos sūri- mą" iš pelenų. Tuo amatu versdavosi tam tikri drus- kininkai. Daugelis kelių, kuriais druska buvo gabe- nama iš kitų kraštų ir kontrabandos būdu, buvo praminti druskakeliai. Kai baudžios laikais ū- kininkai turėjo duoti dva- rams duoklę, iš jų dažnai reikalaudavo ir druskos. Kai kuriems dvarams bau- džiauninkai nuo kiekvieno valako žemės arba nuo "dūmo" turėjo kasmet duoti po du saiku druskos. Druskos duoklę arba jos lais, sviestu, kiaušiniams ir vertę pinigais valstiečiai

Kas nori nueiti į taikos uostą, turi eiti meilės ir pasiaukojimo keliu. Kito kelio į taiką nėra...

Mūsų kraštas dar nėra praradęs didelės brange- nybės — taikos. Mes nuo- širdžiai užjaučiame tiems kraštams, kuriuose taikos jau nėra. Bet, jiems užjau- sdami, patys visomis išga- lėmis stengiamės tvirtėti taikos pozicijose. Taikos išlaikymui ne tik dujokau- kes perkame ir slėptuves rengiame, bet taip pat rū- pinamės stiprinti tikruo- sius taikos pagrindus: daugiau sustiprėti Dievo meilėje ir daugiau parodyti artimo meilės darbų. O progų artimo meilėje pasi- reikšti yra tiek ir tiek. Šiuo sunkiu laiku daug kam bus sunku žiemken- čiais apsėti laukus, nuva- lyti ir sutvarkyti šaknia- vaisius, iškulti javus ir tt. Šiuose darbuose jau daug kur artimo meilę gausiai reiškiasi. Reiktų tik pagei- dauti, kad graži pradžia išsiplestų į visuotinį gyve- nimą. "U.-V.-Z."

VIEŠAS KVIETIMAS

LDS Connecticut apskrįčio metinis suvažiavimas įvyks lap- kričio 19-tą, 1939 m., Hartford, Conn. Sesijos prasidės 1 val. p. p., švč. Trejybės parapijos mo- kyklos salėje, 339 Capitol ave., kampas Broad St. Apskrįčio nustatyta tvarka, šv. Mišios už- prašytos už gyvus ir mirusius LDS narius įvyks 19 d. lapkri- čio, 10 val. Švč. Trejybės par. bažnyčioj, Hartford, Conn. Tad kviečiame visas LDS Conn. ap- skričio kuopas skaitlingai iš- rinkti atstovus į šį suvažiavi- mą, pagaminti naudingų įnei- mų ir raportus iš kuopų veiki- mo. Taipgi kviečiame dalyvauti šv. mišių aukoje, tą dieną Hart- forde. Kurie dėl kokių nors kliūčių negalės dalyvauti, tai ta intencija lai išklauso šv. mišių savo parapijų bažnyčiose.

Kviečia visus —
Dr. M. J. Colney, apskr. pirm.
B. Miciūnienė, Rašt.

Remkite tuos profesio- nalus ir biznierių, kurie savo sėlbimais remia "Darbininką".

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernus ar restoranus pra- šykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271

Įsigyk Naują, Modernišką Portable Royal Rašomąją Mašinėlę — Typwriterį

Pirkimo išlygos geros — įmokėsite \$3.00, o likusį balansą galėsite išsimokėti, mokėdami \$1.00 į savaitę.

Rašomoji mašinėlė y- ra labai naudinga turėti kiekvienam, kaip suau- gusiems, taip ir jauni- mui. Kas moka rašyti mašinėlė, tam yra daug lengviau gauti darbą raštinėje ar kur kitur.

Kas pirs rašomąją mašinėlę "Darbininko" administracijoje, tam bus teikiama uždykų ra- šomosios mašinėlės lek- cijos. Pasinaudokite siū- loma proga — įsigykite typwriterį šiandien. Mes galime parduoti maši- nėlę ir į tolimus miestus tokiomis sąlygomis — duodami išsimokėjimui.

DARBININKAS

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.